

Slutrapport

Hästar och Konsumentköplagen

**Ett projektarbete under 2010 i samverkan
mellan ASVH, Svenska Ridsportförbundet
och Sveriges Veterinärförbund**

**med stöd från Jordbruksverkets satsning på Livskraftigt
Hästföretagande**

Innehåll

SAMMANFATTNING	5
FÖRKORTNINGAR	7
1 FÖRORD	8
2 INLEDNING	9
2.1 Bakgrund	9
2.1.1 Köparen	9
2.1.2 Säljaren	10
2.1.3 Förmedlaren	10
2.1.4 Lagstiftning med avsikt att skydda en svagare part	10
2.1.5 Häst & djurskydd	11
2.1.6 Försäkringsbolag, försäkringskollektivet	11
2.1.7 Internationellt - Konsumentköpsdirektivet	12
2.2 Syfte	12
2.3 Projektets målgrupp	12
2.4 Mål	12
2.5 Genomförande och tidsplan	13
2.6 Spridning av projektets resultat	13
2.7 Projektets arbetssätt	13
3 ANALYS	15
3.1 Analys av Konsumentköplagen och Konsumenttjänstlagen	15
3.1.1 Analys av relevanta delar av Konsumentköplagen	15
3.1.1.1 Lagutskottets betänkande 1989/90:LU35 Ny Konsumentköplag m.m.	16
3.1.1.2 Regeringens proposition 1989/90:89 om konsumentköplag	16
3.1.1.3 Regeringens proposition 2001/02:134 om ändringar i konsumentköplagen	17
3.1.1.4 Direktiv 1999/44/EG om vissa aspekter rörande försäljning av konsumentvaror och därmed förknippade garantier	17
3.1.1.5 Begagnade varor enligt KKL	19
3.1.1.5.1 Befintligt skick	19
3.1.1.5.2 Icke-utbytbara varor	20
3.1.2 Analys av relevanta delar av Konsumenttjänstlagen	21
3.1.2.1 Regeringens proposition 1984/85:110 Konsumenttjänstlag	21
3.1.3 Analys av relevanta delar av Köplagen	22
3.1.4 Jämförelse mellan Köplagen och Konsumentköplagen	23
3.1.5 Slutsats	23
3.2 Komparativ utblick av europeisk konsumentlagstiftning	24

3.3	Analys av veterinärernas svar på utsända frågor	25
3.3.1	Fråga 1 a: Har du som veterinär varit inblandad i en tvist om överlåtelse av häst?	25
3.3.2	Fråga 1b: Antal tvister och tidsperiod	25
3.3.3	Fråga 2a: Har du kommit i kontakt med hästar som "ställt av" i anledning av tvist?	26
3.3.4	Fråga 2b: Hur många avställda hästar?	26
3.3.5	Fråga 3a: Har du sett och/eller kommit i kontakt med hästar som slagits ut / avlivats under en tvist?	27
3.3.6	Fråga 3b: Hur många utslagna hästar har du kommit i kontakt med?	27
3.3.7	Fråga 4 a: Vilken är den vanligaste anledningen till tvist?	27
3.3.8	Fråga 4b: Vilka är de vanligaste felen	29
3.3.9	Övriga kommentarer	30
3.3.9.1	Veterinärbesiktning av häst	30
3.3.9.2	Röntgen	31
3.3.9.3	Sekretess	32
3.3.9.4	Försäkring	32
3.3.9.5	Reklamation	32
3.3.9.6	Övrigt	32
3.3.10	Analys och slutsats	33
3.4	Analys av stämningsansökningar	34
3.4.1	Tvister med anledning av hävning eller återgång av hästköp	34
3.4.1.1	Kända hästmål från 2002 - 2009	35
3.4.2	Avgöranden	35
3.4.3	Åberopade grunder för hävning/återgång av hästköp	36
3.4.3.1	Omtvistade belopp	37
3.4.3.2	Ponny eller häst	37
3.4.3.3	Yrkade skadestånd	38
3.4.3.4	Tidsutdräkt	38
3.4.3.5	Förlikning / dom	38
3.4.4	Konsumentköplagens skyddsintresse	39
3.5	Försäkring	39
	Nedan följer mycket kortfattat beskrivning över de olika i sammanhanget relevanta försäkringarna	39
3.5.1	Häsförsäkringar	39
3.5.2	Hemförsäkring	39
3.5.3	Företagsförsäkring	40
4	SLUTSATSER OCH SAMMANFATTANDE KOMMENTARER	41
5	KONTAKTPERSON	43
6	BILAGA 1	44
6.1	Samfällt uttalande från tyska hästsportförbund	44
7	BILAGA 2	49
7.1	Gallianofallet	49
8	BILAGA 3	52

8.1	Utdrag ur Köplagen	52
8.2	Utdrag ur Konsumentköplagen	53
8.3	Utdrag ur Konsumenttjänstlagen	54

Sammanfattning

Med projektet *Hästar och Konsumentköplagen* har vi avsett att främst styrka vår tes att näringsidkaren/ säljaren av en häst i de flesta fall är förlorare gentemot en klagande konsument. Genom detta har vi även önskat visa på att konsumentköplagen är ej är lämplig i tvister rörande häst. Projektet har genom tre huvudsakliga avsnitt styrkt denna tes.

Av undersökningen av konsumentlagstiftningen har vi kunnat notera att hästen i praktiken inte är nämnd i förarbetena till konsumentköplagen. Antagandet om att inte enbart hästar, utan samtliga levande djur är totalt bortglömda har därmed förstärkts. Genom förarbetena framstår det även som om frågan om "förmedlarens" roll i lagtexten fått en annan roll än som ursprungligen avsågs.

Genom att köparen i ett konsumentköp inte har någon undersökningsplikt kan det noteras att en konsument har möjlighet att "köpa häst på postorder". Detta är ej rimligt men genom den aktuella lagstiftningen mer eller mindre uppmuntras köpare till detta.

Det stora problemet med att konsumentköplagen tillämpas på köp av hästar är att hästen till sin natur kontinuerligt är föränderlig. Ett fel som visar sig inom sex månader skall enligt konsumentköplagen alltid antas ha funnits vid tiden för köpet. Att hästen inte stämmer överens med avtalet eller att den inte motsvarar vad köparen rimligen kunde förvänta sig behöver dock inte bero på säljaren. Genom Konsumentköplagen skapas onödiga tvister som i grunden enbart innebär kostnader för parterna. Till detta kommer även att den som i slutändan förlorar på att lagstiftningen tillämpas ofta är hästen.

Det har visat sig att rädslan och missnöjet över lagstiftningen rörande hästköp är spridd över Europa. Den europeiska konsumentlagstiftningen är i stort sett likvärdig i samtliga medlemsstater i EU eftersom den bygger på det s.k. konsumentköpsdirektivet, vilket medlemsländerna måste implementera i sin nationella lagstiftning. Sverige implementerade direktivet i konsumentköplagen 2002, vilket är det år vi har utgått ifrån i vår undersökning.

Grunden för många tvister bottnar, visar det sig i den del av undersökningen som genomförts hos landets hästveterinärer, ofta i en okunnighet hos köparen. Det har även framkommit att veterinärerna är kritiska till hur effekten av lagstiftningen ger upphov till brister på olika sätt. Slutligen har noterats att det sannolikt avlivs många hästar i samband med tvist. Detta i sin tur kan delvis förklaras av försäkringsbolagens s.k. A1-försäkringar.

Hela den föreliggande undersökningen, såvitt avser såväl kända stämningsansökningar som åsikter från veterinärer, bygger på ett – av tvingande skäl - begränsat material. Begränsningarna ligger dels i att samtliga veterinärer inte har besvarat tillsänd enkät dels i att urvalet på stämningsansökningar inte ger en helt fullständig bild.

Såvitt gäller "hästveterinärerna" har svarsfrekvensen uppgått till ca 45 % vilket får anses som ganska gott.

Urvalet av stämningansökningar bygger på kända "hästadvokaters" namn i tingsrätternas arkiv. Under den aktuella perioden finns, med en sannolikhet gränsande till visshet, dock fler ingivna stämningansökningar än som har redovisats i undersökningen. Det faktiska antalet tvister är därmed högre än de i undersökningen redovisade antalet.

Det saknas dock anledning att tro att de i denna redovisning okända stämningansökningarna på något betydelsefullt sätt avviker från de stämningansökningar vi har granskat.

Till ovanstående kommer, vilket särskilt skall noteras, att mörkertalet såvitt avser antalet konflikter är relativt stort. På goda grunder kan man anta att långtifrån varje konflikt mellan köpare och säljare av en häst går så långt som ända fram till ingivande av en stämningansökan. Detta gäller i synnerhet konflikter vilka skulle ha lösts under Konsumentköplagen. Denna observation grundas främst på att konsumentköplagen ger en så pass ojämn fördelning av möjligheterna till framgång. Säljarna är i konsumentköpfällen oftast i rejält underläge och är sannolikt mycket villig och snabba till att ingå förlikningar. Detta särskilt efter att det av "ordinära hästköpare" mer och mer genom media har uppmärksammats hur starka de är gentemot med en näringsidkare. Sålunda är antalet tvister betydligt högre än angivet i föreliggande undersökning.

Det är helt klarlagt att antalet hästmål stadigt ökar. Detta gäller såväl mål som skall prövas enligt Köplagen som under Konsumentköplagen. Med ett antagande om att det till varje inledd process anlitas två advokater vilka vardera i genomsnitt debiterar 50.000 kronor per tvist uppgår rättegångskostnaden till minst 100.000 kronor. Det är sålunda uppenbart att rättegångskostnaderna för samtliga tvister, totalt sett, därmed uppgår till mycket stora belopp.

Mot bakgrund av att värdet hos de omtvistade hästarna är relativt lågt framstår de här antagna rättegångskostnaderna som orimligt höga.

Projektet har även visat att de tvister som legat till grund för undersökningen i det övervägande fallet avslutats genom förlikningar.

Förkortningar

AVLK	Lag (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden
ARN	Allmänna reklamationsnämnden
ASVH	Avelsföreningen för den svenska varmblodiga hästen
CISG	United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods, 1980
EGF	EG-fördraget
EUD	Europeiska unionens domstol
HD	Högsta domstolen
HNS	Hästnäringens nationella stiftelse
HovR	Hovrätten
JT	Juridisk Tidskrift vid Stockholms universitet
KKL	Konsumentköplag (1990:932)
KTJL	Konsumenttjänstlag (1985:716)
KöpL	Köplag (1990:931)
NJA	Nytt juridiskt arkiv
Prop.	Proposition
RB	Rättegångsbalk
SOU	Statens offentliga utredningar
TR	Tingsrätten
UB	Utsökningsbalk

Förord

Det aktuella projektet initierades för några år sedan då jag, i egenskap av ombud "hästvister", fick en känsla av att antalet "hästmål" med grund i konsumentköplagen ökade. I dessa tvister verkade säljaren alltid chanslös. Detta främst grundat på den i Konsumentköplagen inskrivna omvända bevisbördan. Genom åren har känslan förstärkts och jag kan nu notera att resultatet av föreliggande undersökning relativt långt har bekräftat vad jag tidigare trott.

Under projektets gång har jag kommit till ytterligare insikt i hur negativt "hästmål" rent generellt är för de hästar som blir föremål för tvist. Den som har hand om hästen varken vågar, eller vill, träna den. Den blir kort sagt "delvis övergiven".

Vidare i min egenskap av partsombud i tvister ser jag också hur individerna bakom varje mål mår dåligt. Individerna – oavsett om han är säljare eller köpare – har ofta en personlig bindning till hästen. Det frestar hos köparen att försöka ta hand om hästen på bästa sätt samtidigt som man tvistar med mål att bli av med den. Det frestar även på hos Säljaren som står inför att eventuellt få tillbaka en häst som han dels kanske ej har plats, tid eller ekonomi för dels få tillbaka hästen i ett mer eller mindre till de negativa förstört skick. Allt detta bidrar sannolikt delvis till det stora antalet förlikningar d v s det är ej blott juridiken som avgör "utgången" i dessa fall.

För domstolen innebär ofta hästmålen ett stort besvär. Ämnet är besvärligt och bevisningen svår att ta till sig. Mycket tid och kraft läggs ner i dessa mål- som för övrigt ofta slutar i förlikning.

Slutligen medför "hästmålen" stora kostnader för försäkringskollektivet genom att tvisterna till mycket stor del finansieras genom hemförsäkringens rättsskyddsmoment. Det är självklart positivt att en enskild person, grundat på motpartens starka ekonomi ej skall betas möjlighet att "få rätt". Verkligheten synes dock vara att just genom att det ekonomiska risktagandet är begränsat för köparen medför att tvister initieras av honom.

Det bakomliggande arbetet med föreliggande projekt har till mycket stora delar förtjänstfullt utförts av jur. kand. Elina Sultan och jur. stud. Maria Letsjö. Deras arbete utgör ryggraden i projektet.

Styrgruppen har bestått av

Niklas Lindgren

Ewa Marie Lewin

Bo Helander

Kicki Ronnerberg Bäckman

Carl-G Leissner

ASVH

Sveriges Veterinärförbund

Svenska Ridsportförbundet

Svenska Ridsportförbundet

Advokat och projektledare

Inledning

Hästen är ett djur som appellerar till många människor. Hästen kan för olika människor vara en familjemedlem, en arbetskamrat eller ett tävlingsredskap. Gemensamt för alla är att när en häst skall säljas är det inte enbart en vara som säljs i likhet med att sälja sina golfklubbor eller sin bil. För en person kan hästen vara en kär familjemedlem, för en annan en liten del av en stor verksamhet. Blir parterna i transaktionen oense är det upp till domaren att avgöra vem som har "rätt". Tillämplig lag är skriven för samtliga varor. Detta medför risk för problem i de fall då Konsumentköplagen skall tillämpas. Konsumentköplagen gör ingen skillnad på om köpeobjektet utgör en inventarie i verksamheten eller om det är den av familjeföretaget ägda ponny, som skall övergå till en annan ägares hand, det kan röra sig om konsumentköp i båda fallen. Konsumentköplagen tar blott hänsyn till om säljaren skall betraktas som näringsidkare eller ej och köparen är en privatperson.

1.1 Bakgrund

Överlåtelser av hästar från en näringsidkare till en privatperson regleras, liksom överlåtelser av andra konsumentvaror, av Konsumentköplagen (1991:932) (KKL).

En *näringsidkare* är "... en fysisk eller juridisk person som handlar för ändamål som har samband med den egna näringsverksamheten." En *konsument* är "... en fysisk person som handlar huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet."¹ Hästen, liksom andra lösa saker; behandlas som en konsumentvara och åtnjuter därigenom inte någon specialreglering i den svenska köprätten, trots att den som levande varelse inte är massproducerad eller går att jämföra med TV-apparater, bilar eller kylskåp.

1.1.1 Köparen

Köparen/ konsumenten är, när ett fel antas föreligga i överlåten vara, den person som initierar rättsprocessen. Detta gör köparen i de allra flesta fall när hans förväntningar på hästen av någon anledning inte uppfyllts. I många fall innebär de ouppfyllda förväntningarna att köpet hävs. Ibland kan detta t.o.m. ske genom att köparen aktivt söker efter fel på hästen i avsikt att kunna återlämna den och få tillbaka köpeskillingen. Detta sker, säger erfarenheten, ej sällan med en bakomliggande tanke att kunna köpa en annan häst. Att sätta ett vapen i form av KKL i händerna på människor som missbrukar lagens uppenbara syften är, ur säljarens synvinkel, ej rimligt. Detta främst grundat på att säljaren har mycket svårt att värja sig ifrån de påståenden och krav som köpare framställer.

---

¹ 1 § 4 st Konsumentköplagen

1.1.2 Säljaren

Säljaren är den person som särklass lider mest skada av en process under KKL. Lagens utformning medför att säljaren sällan eller i stort sett aldrig kan skydda sig mot en köpare som verkligen vill lämna tillbaka en köpt häst. Det säljaren riskerar, vid en förlust i domstol, är att dels få betala ett betungande skadestånd dels att få tillbaka en häst i mer eller mindre dåligt, eller i vart fall förändrat, skick. Detta resonemang grundar sig på att det vanligen förflyter lång tid (som sällan går att påverka) mellan tvistens uppkomst och avslutning. Tidsutdräkten medför att skadeståndet stiger för varje dag som förflyter. Vidare kan en lång tid utan träning skada hästen, eller i negativ riktning förändra dess förutsättningar. Efter denna tidsperiod finns uppenbara risker att hästen, vilken vid en förlust i rätten, normalt återgår till säljaren, återkommer till honom i ett sådant skick att den inte längre är i god kondition eller tränad på det sätt den var tidigare. Säljaren upplever därmed ofta ett utpressningsliknande tvång att återta hästen.

För en uppfödare – till skillnad mot en person som handlar med hästar – som kan ha har lagt ned flera år på en häst är det orimligt att hans arbete enkelt skall kunna spolieras på ett några månader.

Självklart finns det inom hästnäringen – liksom på alla andra ställen i samhället – oseriösa näringsidkare. I undersökningen återfinns dock i stort sett inget som tyder på att detta kommer så långt som till en stämningsansökan. Svek eller liknande grunder har vi enbart kunna notera som alternativa grunder i de fåtal stämningsansökningarna där detta återfinns.

1.1.3 Förmedlaren

Konsumentköplagen råder inte enbart över köpare och säljare utan tillämpas även i de fall säljaren inte är näringsidkare men överlåtelsen har *förmedlats* av en näringsidkare. Köpet blir då att betrakta som ett konsumentköp och såväl säljaren som är privatperson och förmedlaren blir solidariskt ansvariga för hästen och eventuella skadestånd. Avsikten med detta stadgande i KKL var bl.a. att en näringsidkare inte skulle kunna kringgå KKL:s tvingande regler med kanske bara ett namn på ett papper.

Försåvitt varan blir försåld på auktion är det sannolikt att köpet kommer att bli bedömt enligt KKL eftersom överlåtelsen i sådant fall har förmedlats av en näringsidkare.²

1.1.4 Lagstiftning med avsikt att skydda en svagare part

Konsumentköplagen är en skyddslag. Den är primärt till för att skydda en svagare part i ett affärsförhållande. I den föreliggande undersökningen visar sig att konsumenten i rimlighetens namn inte i alla situationer kan anses vara en "svag" person i rättslig mening. Den finansiering som ligger bakom ett hästköp bottnar ofta i

---

² Jfr NJA 1975 s 152

en mycket god ekonomi. Den dyraste hästen som vi funnit kostade 1 250 000 kronor och innebär "skattade kronor". Köparen är ju inte en näringsidkare och kan inte göra några skattemässigt avdrag med anledning av köpet.

Man kan på olika grunder och med en hög grad av sannolikhet anta att skyddskretsen – konsumentgruppen – i många fall är ur ekonomisk synvinkel åtminstone likvärdiga, eller kanske t o m starkare än säljargruppen. Någon väsentlig anledning till en skyddslag för dessa köpare saknas.

1.1.5 Häst & djurskydd

Vid en tvist är det ej sällan hästen som sådan som är den största förloraren. Så snart en tvist eller konflikt uppstått mellan köpare och säljare vill inte köparen träna eller, än mindre, tävla hästen. Den blir mer eller mindre "övergiven". Förvisso sköts den om, får foder, vatten och utevistelse i hage men i praktiken är det ingen som bryr sig om hästen. Köparen vill ju på intet vis riskera att någon skada som innebär att han ej kan återlämna hästen.

Efter en längre period av underlåten träning tappar hästen såväl kondition som muskler. Detta kan resultera i att en häst som inte tränas utsätts för risken att bli livsvarigt skadad, särskilt om den har en anatomi som gör att den kräver daglig motion och träning – vilket alla levande varelser har behov av. Den påstådda bristen eller skadan hade kanske kunnat åtgärdas, om det hade skett i anslutning att problemet uppmärksammades från början. Desto längre tid som sedan förflyter desto sämre blir ofta hästen.

Någon allmän uppmärksamhet kring djurskyddet har ej kunnat observeras. Den som har hästen i sin vård d v s den som vet vad som sker eller inte sker, anser nog ofta att han gör det som krävs för hästens välbefinnande. Motparten har svårt att förebrå sin motpart för felbehandling. Det han i så fall påstår måste han, i en process, kunna styrka. Eftersom han ej har god insyn i vad som sker brukar han ej förebrå sin motpart för något fel i denna del.

En besökande veterinär ser blott om hästen har några mer eller mindre akuta problem. Veterinären efterfrågar eller granskar ej träningsschema (om sådan nu sådan ens skulle finnas). För veterinären är det också svårt att opåkallat ens tänka tanken att ifrågasätta sin kunds behandling av en häst som till det yttre ej kan ses som misskött.

Den här noterade misskötseln är ett fram till nu ett helt förbisett problem vilket borde uppmärksammas i större omfattning.

1.1.6 Försäkringsbolag, försäkringskollektivet

Genom att det är hemförsäkringens rättsskyddsmoment som långt ut betalar uppkommande kostnader för tvisterna (normalt 80 % av kostnaderna) riskerar

köparen relativt lite när han framställer sina krav. Köparen vet därmed att han kan gå vidare till rättegång utan större ekonomisk risk.

Även säljaren vet om köparnas styrka och slåss sålunda mot en processekonomiskt stark part. Vidare är det inte alltid som säljaren har en försäkring som täcker alla eventuella rättegångskostnader. Det kan t.o.m. bli så att försäkringsbolaget gentemot hästhandlaren eller uppfödaren anser att dennes rättegångskostnader ej täcks av försäkringen. Detta grundar försäkringsbolaget på den åsikten att tvist om hästköp skall betraktas som en normal affärsrisk vilket näringsidkaren normalt inte kan försäkra sig emot.

I förlängningen bidrar tvisterna vid köp av hästar även till att premierna för hästförsäkringar blir dyrare. Ju fler som utnyttjar sin försäkring till att slå ut sina hästar vid tvister, desto högre blir premien för samtliga försäkringstagare – d.v.s. även de hästägare som bara har köpt en häst som de är nöjda med.

1.1.7 Internationellt - Konsumentköpsdirektivet

Inom hela Europa och främst inom det hästtöta Tyskland och Danmark har problemet med Konsumentköpsdirektivet uppmärksammas. De tyska hästsportorganisationerna har i ett gemensamt brev till EU kommissionen framfört liknande tankar som här. I Tyskland har man noterat en nedgång i aveln med 26 % grundat på problem med den tyska motsvarigheten till Konsumentköplagen. Någon motsvarande nedgång i Sverige har inte undersökts, men otvivelaktigt är KKL till stor börda för uppfödare även i Sverige. (**Bilaga 1**)

1.2 Syfte

Projektets syfte har varit att utreda huruvida KKL är en lämplig lagstiftning för att nyttjas vid överlåtelser av hästar d.v.s. levande djur. Alternativa lösningar skall även noteras.

1.3 Projektets målgrupp

Som främsta målgrupp för projektet är personer som kan påverka en framtida utformning av såväl Konsumentköpsdirektivet som KKL.

1.4 Mål

Projektets mål är att påverka lagstiftaren till att genomföra en lagändring med effekt att överlåtelse av hästar skall undantas från KKL. För att detta skall kunna genomföras krävs även motsvarande ändring av Konsumentköpsdirektivet.

1.5 Genomförande och tidsplan

- Projektet inleddes under våren 2010.
- Under sommaren gjordes en översiktlig analys av i listform framtagna ärenden hos samtliga tingsrätter i Sverige.
- Efter analysen beställdes samtliga stämningsansökningar vilka bedömdes kunna innehålla tvistemål rörande hästköp.
- Därefter genomfördes en noggrann genomgång av samtliga relevanta stämningsansökningar.
- Under september/oktober upprättades en sammanställning av vad som framkommit.
- Vidare har en genomgång och analys av relevant lagstiftning gjorts av KKL, KöpL och KTJL.
- Ett frågeformulär har utsänts till ett urval av veterinärer och advokater. Svaren har därefter systematiserats.
- Under oktober har början till slutredovisning upprättats och slutligen har arbetet avslutats under december månad.

1.6 Spridning av projektets resultat

Resultatet av projektet avses att vidarebefordras till såväl *justitiedepartementet* som till *jordbruksdepartementet* och personer engagerade kring framtida förändringar av Konsumentköpsdirektivet (inom EU).

1.7 Projektets arbetsätt

Projektets arbete har genomförts genom en komparativ analys av KKL, KöpL och KTJL samt förarbeten till dessa.

Ett specifikt urval av stämningsansökningar från landets tingsrätter har undersökts. Eftersom det inte är möjligt att digitalt söka efter "hästmål" gjordes en sökning ombudsnamn (främst advokater) som är allmänt kända för att handha tvister som rör hästar. I undersökningen har sedan endast mål som rör överlåtelse av häst mellan näringsidkare och privatpersoner redovisats.

Ett frågeformulär har sänts ut till ett urval av advokater och ombud i Sverige men har ej givit något större gensvar varför det ej närmare redovisats.

Ett annat frågeformulär har skickats ut till veterinärer som har hästar som specialitet och främst medlemmar i Sveriges Veterinärförbunds hästsektion. Syftet var att utreda frågan om det finns något veterinärkåren skulle kunna invända mot hästtvisterna samt om djurskyddet kan upprätthållas vid användandet av en lagstiftning som inte avhandlar frågan om levande djur.

Projektets frågeställningar

- Hur ser utvecklingen antalsmässigt ut av hästmålen i Sverige?
- Kan hästar undantas från tillämpning av KKL?
- Blir djurskyddet åsidosatt i samband med tvister?
- Hur vanligt förekommande är åberopandet av den omvända bevisbördan i 20 a § KKL?
- Vad stämningansökningarna grundar sig på, m.a.o. vilket fel köparen åberopar m.m.?

Analys

1.8 Analys av Konsumentköplagen och Konsumenttjänstlagen

Lagarna på konsumentområdet har till syfte att stärka konsumenters ställning som svagare part vid köp av konsumentvaror gentemot säljare när dessa är näringsidkare. Säljaren anses i egenskap av näringsidkare ha större kunskap om varorna och handelsrättsliga regler än konsumenten. De konsumenträttsliga lagarna skall verka för att balansera relationen mellan näringsidkare och konsumenter. Enligt definitionen av KKL och KTJL är en näringsidkare en fysisk eller juridisk person som handlar huvudsakligen för ändamål som har samband med den egna näringsverksamheten och en konsument en fysisk person som handlar huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet.³ Lagarna är tvingande till sin karaktär, vilket innebär att även om parterna kommer överens om en omständighet, blir denna ogiltig om omständigheten är mindre fördelaktig mot konsumenten än vad lagen uttrycker.

1.8.1 Analys av relevanta delar av Konsumentköplagen

Lagen gäller köp av lösa saker som en näringsidkare säljer till en konsument.⁴ Den gäller även i de fall säljaren ej är näringsidkare men försäljningen har förmedlats genom en näringsidkare.

När en köpare upptäcker ett fel i en köpt vara skall han kunna bevisa att det föreligger ett fel som kan utgöra grund för hävning. Det är m.a.o. köparen som har bevisbördan blott för att visa att det föreligger ett fel. Därefter har säljaren bevisbördan för att visa att det aktuella felet *inte* förelåg vid avlämnandet, d.v.s. i normalfallet när risken för varan övergår från säljaren till köparen. Denna bevisbörda åligger enligt 20 a § KKL säljaren under en period om 6 månader efter köpets genomförande.

Bevisbördans placering i KKL avviker från all annan civilrättslig lagstiftning. Normalt skall en omständighet som åberopas av en part också kunna styrkas av denne. I KKL skall dock säljaren bevisa att en omständighet som åberopas av köparen *inte* förelegat. Regeln som ger uttryck för bevisbördan tillkom 1 juli 2002, efter ett EG direktiv (1999/44 EG *om vissa aspekter rörande försäljning av konsumentvaror och därmed förknippade garantier*), vilken kommer att behandlas nedan.

³ 1 § Konsumentköplag, 1990:932, 1 a § Konsumenttjänstlag, 1985:716.

⁴ 1 § Konsumentköplagen.

1.8.1.1 Lagutskottets betänkande 1989/90:LU35 Ny Konsumentköplag m.m.

Det betänkande lagutskottet lämnade vid förarbetet till KKL behandlar propositionen 1989/90:89. Denna proposition innehöll förslag om en ny KKL, där den tidigare från 1973 skulle ersättas. I betänkandet behandlades endast en detaljfråga som i sig ej har någon praktiskt betydelse vid överlåtelse av hästar. Frågan rörde en förmedlares ansvar vid överlåtelse. Situationen presenterades genom ett exempel med en ridhäst som säljs till en privatperson vid en gårds- eller livdjursauktion, där auktionsförrättaren intar rollen som förmedlare. Om hästen skulle ha en smittosam sjukdom och därmed behäftad med fel skulle auktionsförrättaren bli solidariskt ansvarig tillsammans med säljaren. Även det fall där smittan förs vidare till andra hästar som tillhör köparen faller, enligt propositionen, in under förmedlarens ansvar. Fullt ansvar kan utkrävas av såväl säljaren som förmedlaren även i de fall fastställande av felet hade varit omöjligt ens genom veterinärundersökning. Sedan KKL:s tillkomst 1990 har förmedlaren ett sådant solidariskt ansvar.⁵ Detta att förmedlaren har solidariskt ansvar har dock fått mycket stor betydelse vid överlåtelse av hästar. (se Gallianofallet **Bilaga 2**)

Betänkandet är det enda ställe som har diskuterat frågan om levande djur (hästar) och detta har *de facto* inte ens berört vanlig överlåtelse av häst I övrigt återfinns inga kommentarer i förarbetena eller på andra relevanta ställen.

1.8.1.2 Regeringens proposition 1989/90:89 om konsumentköplag

Syftet med en ny konsumentlagstiftning på köprättens område var att skapa en enhetlig lagstiftning för samtliga konsumentköp. Före 1990 års KKL fanns inte någon fullständig reglering av konsumentköpen, utan KöpL tillämpades på alla köp. KKL från 1973 innehöll enbart regler som var särskilt viktiga ur konsumentens synpunkt. Den nya lagen skulle följa moderniseringen av den internationella köprätten som resulterade i CISG⁶ och arbetet med den nya KöpL. Lagrådet ansåg att det fanns skäl för att göra en avvägning av vilka områden som var av betydelse för konsumenterna och som därmed borde regleras i KKL relativt de områden som inte behövde omfattas av något konsumenträttsligt skydd. Genom detta skulle det undvikas att få lagen alltför detaljerad och omfångsrik. Det är KöpL som skall vara tillämplig i de fall som rör köp mellan två privatpersoner och köp mellan två näringsidkare. Även i de fall där privatpersoner säljer till näringsidkare samt i fall där en juridisk person som inte driver näring säljer saker till en privatperson, skall KöpL tillämpas.

KTJL kan, enligt lagrådet anses vara förebild för situationer där KKL brister, eftersom lagarna till sin utformning har betydande likheter, framförallt när lösningar i KTJL framstår som mer ändamålsenliga för konsumentköp än motsvarande bestämmelser i KöpL.⁷

⁵ 1 § 2 st Konsumentköplagen.

⁶ *United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods* – Den internationella Köplagen.

⁷ Regeringens Proposition, 1989/90:89 *Konsumentköplag*, s. 22.

I förarbetena diskuterades även omfattningen om vilka varor som skulle ingå i KKL. Uppfattningen var att KKL skulle omfatta samma varor som KöpL, d.v.s. köp av all lös egendom. Dock beslutades det att lös egendom med inneboende rättigheter skulle undantas från lagen. Det ansågs inte att skyddsnivån skulle kunna hållas på den önskvärda nivån om lagen skulle omfatta även till exempel bostadsrätter, värdepapper och aktier. Av förklaringen till bestämmelsen framgår att det inte borde vara lämpligt att ha samma avbeställningsregler när det gäller aktier och bostadsrätter som för övrig lös egendom samt att reglerna om avhjälpande inte går att tillämpa på köp av lös egendom med vissa rättigheter.⁸

1.8.1.3 Regeringens proposition 2001/02:134 om ändringar i konsumentköplagen

Propositionens syfte var att genomföra EG:s direktiv 1999/44/EG, om vissa aspekter rörande försäljning av konsumentvaror och härmed förknippade garantier - Konsumentköpsdirektivet. För att genomföra ändringarna gjordes en del förändringar i den tidigare KKL. Ändringarna infördes den 1 juli 2002.

1.8.1.4 Direktiv 1999/44/EG om vissa aspekter rörande försäljning av konsumentvaror och därmed förknippade garantier

Under mitten av 1990-talet arbetade EG-kommissionen fram ett förslag till direktiv om konsumentköp. Detta direktiv skulle bl.a. innehålla minimiregler om konsumenters skydd och resulterade i rådets direktiv 1999/44.⁹ Direktivet antogs av rådet och Europaparlamentet den 25 maj 1999.¹⁰ Direktivet hade som syfte att harmonisera medlemsstaternas lagar och balansera relationen mellan konsument och näringsidkare.¹¹ Reglerna införlivades i den svenska konsumentlagstiftningen bl.a. genom ändringar i KKL. Ändringarna som ligger till grund för reglerna är genomförda genom Proposition 2001/02: 134, vilken behandlats ovan.

Av definitionen i direktivets första artikel framgår att direktivet är tillämpligt när en fysisk eller juridisk person säljer lösa saker till en konsument inom ramen för sin närings- eller yrkesverksamhet. Direktivets syfte är att stärka konsumenternas skydd i förhållande till näringsidkare vid köp av lösa saker som räknas till konsumentvaror. Dock är direktivet inte slaviskt tillämpligt på alla överlåtelser av lösa saker genom att medlemsstaterna har getts en möjlighet att själva avgöra om begagnade varor vilka sålts på offentlig auktion skall undantas.¹²

I direktivet, artikel 2.1, föreskrivs en förenkling av tillämpligheten av avtalsenlighet. En säljare skall, enligt artikeln, vara skyldig att leverera avtalsenliga varor till konsumenten. Medlemsländerna skulle för att förenkla frågan om avtalsenlighet, implementera presumtionsregler om avtalsenlighet i den nationella lagstiftningen. Förenklingen innebär således att varans avtalsenlighet skall vara utgångspunkt för bedömningen och säljaren skall vara ansvarig för denna avtalsenlighet om han inte

⁸ Prop. 1989/90:89, s. 29.

⁹ Hästad, Torgny, *Köprätt och annan kontrakt rätt* upplaga 6, Västerås, 2009, s. 227.

¹⁰ Ds 2001:55, *Ändringar i Konsumentköplagen – genomförande av EG:s konsumentköpsdirektiv*, Stockholm, 2001, s. 23.

¹¹ Ds 2001:55, s. 27.

¹² Ds 2001:55, s. 27.

kan bevisa motsatsen.¹³¹⁴ Denna regel har ingen motsvarighet i andra lagar och innebär att säljaren lämnar köparen en garantiliknande situation i sex månader, där han ansvarar för alla fel som visar sig under de första sex månaderna. Regeln kommer till uttryck enligt följande:

Artikel 5.3 Presumtionsregel om ursprungligt fel

Om inte motsatsen bevisas, skall en bristande avtalsenlighet som visar sig inom sex månader från leveransen av varan presumeras ha funnits vid tidpunkten för leveransen, utom när denna presumtion är oförenlig med varans eller den bristande avtalsenlighetens art.¹⁵

20 a § i KKL är i stort sett en direkt översättning av artikel 5.3 i Konsumentköpsdirektivet. Skälen till bestämmelsen är att ett fel som visar sig inom en relativt kort period av normalt användande skall anses vara en bristande avtalsenlighet vid tidpunkten för avlämnandet. Motsvarande bestämmelse fanns inte före ändringarna i KKL 1 juli 2002¹⁶ och lagstiftaren bedömde att det var nödvändigt att föra in bestämmelsen i lagen.¹⁷ Regeln innebär att när köparen upptäcker en felaktighet i varan, förutsätts det att denna funnits redan vid köptillfället om felet visar sig inom sex månader från köpet.¹⁸ Det föreligger m.a.o. en presumtion om s.k. ursprungligt fel och köparen behöver därmed inte bevisa att felet fanns vid köpet. Syftet med bestämmelsen är att angripa de s.k. fabrikationsfelen. En brist som beror på något som inträffat under tillverkningen av en vara skall inte köparen ansvara för. Därmed har lagstiftaren ansett att ett sådant fel som uppstår inom sex månader från köpet, rimligen kan härledas till tillverkningen. Efter lagändringen är det alltså säljaren som måste bevisa att felet *inte* förelåg vid köpet och att det har inträffat vid ett senare tillfälle.

Huvudregeln i direktivet föreskriver att om en vara är felaktig (och köparen vill lämna den åter) skall den kunna lämnas tillbaka i oförändrat skick. Genom ett undantag om vissa varor, har medlemsländerna fått möjlighet att själva bedöma om de vill begränsa säljarens ansvarstid i den nationella lagstiftningen. Begränsningen kan gälla s.k. begagnade varor som Rådet inte har ansett behöva den presumtionsregel för ursprungligt fel som nya varor gör. Begagnade varor kan nämligen inte återlämnas i oförändrat skick eftersom de till sin natur är icke-utbytbara. I en punkt i motivet till direktivet förklaras möjligheten för begränsad ansvarstid för begagnade varor. Punkten gäller bytesrätt, men ansvarstiden är densamma som föreskrivs i artikel 5.3.

Punkt 16

På grund av begagnade varors specifika art är det vanligtvis omöjligt att byta ut dem. Konsumenten har därför vanligtvis inte bytesrätt när det gäller dessa varor. Medlemsstaterna får ge parterna möjlighet att komma överens om en förkortad ansvarstid för sådana varor.¹⁹

¹³ Dock får, enligt direktivet, köparen inte kräva mer långtgående följder vid en icke avtalsenlig vara att dessa blir orimliga eller oproportionerliga.

¹⁴ Rådets direktiv 1999/44/EG om vissa aspekter rörande försäljning av konsumentvaror och därmed förknippade garantier.

¹⁵ Rådets direktiv 1999/44/EG.

¹⁶ Håstad, 2009, s. 227.

¹⁷ Herre, Jonny, *Konsumentköplagen, en kommentar*, upplaga 3, 2009. s. 233.

¹⁸ 20 a § Konsumentköplagen.

¹⁹ Rådets direktiv 1999/44/EG.

Konsumentköpsdirektivet är ett så kallat minimidirektiv, vilket innebär att reglerna i den nationella lagstiftningen inte får vara mindre fördelaktiga än direktivet men den nationella lagen kan föreskriva andra och mer fördelaktiga regler för konsumenten än direktivet. Konsumentköpsdirektivet kan komma att ersättas av europaparlamentets och rådets direktiv om konsumenträttigheter.²⁰ Avsikten är att genomföra en översyn på medlemsstaternas konsumenträttsliga område för att göra en avgränsning mellan ett gott konsumentskydd och konkurrenskraftiga företag. Det kommande direktivet skall utgöra en fullständig harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning. Till skillnad från tidigare direktiv, får medlemsstaterna inte införa eller behålla bestämmelser som avviker från direktivet. Av detta följer att frågan om förändring av KKL kommer att bli avhängig hur det kommande konsumentdirektivet ser på överlåtelse av häst.

Förslaget om nytt direktiv kommer att diskuteras i kommittén om IMCO (Internal Market and Consumer Protection) och som har påbörjats i november 2010.

1.8.1.5 Begagnade varor enligt KKL

I KKL har man inte utnyttjat den möjlighet som finns i Konsumentköpsdirektivet nämligen att förkorta ansvarstiden för begagnade varor. Dock är det vår åsikt att även om man skulle ha gjort det skulle detta inte styra upp alla de problem som finns KKL och som rör handel av hästar

Det finns ingen enhetlig syn på hästar som begagnade varor. I de flesta fall säljs hästen i befintligt skick, vilket tyder på att det är fråga om en begagnad vara. Dock har det inte blivit fastställt genom praxis, eftersom det saknas rättsfall från HD om överlåtelse av häst. Frågan om hästar skall anses vara begagnade har däremot avgjorts genom ett skattemål. Regeringsrätten begärde förhandsbesked från EG-domstolen, vilken fann att levande djur kan vara att betrakta som begagnade varor enligt artikel 26 a mervärdesskattedirektivet. Trots att avgörandet rör en skattefråga - nämligen huruvida vinstmarginalbeskattning skall föreligga, borde utgången i målet kunna vinna tillämpning även i civilrättsliga mål i fråga om köp. Sammantaget innebär avgörandet att en häst som förvärvats efter utbildning är att anse som begagnad, även i de fall den inte sålts direkt av uppfödaren.²¹

1.8.1.5.1 Befintligt skick

Vid försäljning av begagnade varor används ofta begreppet "befintligt skick" eller liknande allmänt förbehåll. Begreppet återfinns i 17 § KKL. Enligt denna paragraf skall varan, för att köparen med framgång skall kunna hävda ett fel, vara i "sämre skick" än vad köparen med fog kunnat förutsätta. Detta skall jämföras med motsvarande bestämmelse i KöpL 19 § 1 st 3 p där en köpare endast kan göra fel gällande om varan är i "väsentligt sämre skick".²² Som framgår skiljer sig reglerna i KöpL och KKL sig åt vid frågan om varans skick vid försäljning "i befintligt skick". Enligt utredningen var motivet att stärka den civilrättsliga regleringen för

²⁰ Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om konsumenträttigheter, KOM 2008, 614.

²¹ RÅ 2004 ref. 45.

²² Herre, Johnny, *Konsumentköplagen en kommentar*, upplaga 2, Norge, 2004, s. 226.

konsumenter.²³ Vid bedömning av vad köparen har fog att förvänta sig av den begagnade varan skall hänsyn tas till pris, ålder och slitage. Dessutom måste det göras en distinktion av vad som är normalt slitage och vad som utgör ett fel.²⁴ Ofta rör tvisterna i hästmålen frågan om det föreligger ett fel i rättslig mening. Juridiskt kan ett "fel" föreligga d v s främst på grund av bristande avtalsenlighet. Samma "fel" kan, ur veterinärmedicinsk synvinkel vara resultatet av en i övrigt normal förslitning d.v.s. det som varje levande organism kontinuerligt undergår. (Detta till skillnad från döda ting vilka kan läggas åt sidan för att vara i stort sett oförändrade när de tas fram igen.) "Fel" ur veterinärmedicins synvinkel är långtifrån alltid identiskt med relevanta fel.

Enligt KKL kan säljaren inte friskriva sig från ansvar för fel i de fall varan sålts i sämre skick än vad köparen med fog kunnat förutsätta med hänsyn till pris och övriga omständigheter.²⁵ En begagnad vara som är sålts på auktion anses såld i "befintligt skick" och när det här gäller priset skall hänsynstagandet här ske till utropspriset.

En befintligt skick-klausul går dessutom att åsidosätta redan med hjälp av den tvingande regeln i 16 § 3 st. 3 p KKL²⁶ om varan inte överensstämmer med vad köparen med fog kunnat förutsätta.²⁷ Motivet att det skall finnas en befintligt skick-regel skulle kunna vara att 17 § 1 st. KKL innehåller preciseringen att priset och övriga omständigheter har betydelse för det köparen med fog kunnat förutsätta och att punkterna 2 och 3 i 16 § 3 st. KKL inte skall tillämpas på varor som sålts i befintligt skick. Dock har 16 § 3 st. 2-3 p KKL generell giltighet varför den förklaringen inte kan översättas direkt till att gälla samtliga fall av begagnade varor som sålts i befintligt skick. Det enda syftet med regeln är att dämpa köparens förväntan på varan och lindrar inte säljarens felansvar för generella förbehåll. Gör säljaren däremot ett preciserat förbehåll faller det utanför 17 § KKL, men kan dock fortfarande angripas med de tvingande reglerna i 16 § 3 st. 2 -3 p. KKL.²⁸

Här kan vidare noteras att lokutionen "med hänsyn till priset" är ett egentligen "tomt" begrepp när det gäller häst. Priset på en så pass särskild vara som en levande häst fastställs med hänsyn tagen till ett stort antal ibland rent subjektiva bedömningar såsom "vacker", snälla ögon eller något liknande som endast appellerar till den enskilde individens bedömning. En häst kan således ofta varken anses "billig" eller "dyr" eftersom rimligheten i priset svårligen, eller blott i mycket grova drag, går att bedöma för en utomstående.

1.8.1.5.2 Icke-utbytbara varor

Som argument för att hästar inte bör kunna räknas till varor av det slag som anges enligt Konsumentköpsdirektivet²⁹ eller KKL är att de inte är utbytbara på det sätt som

²³ Lagutskottets betänkande 1989/90:LU35, s. 17.

²⁴ Herre, s. 205 f.

²⁵ 17 § 1 st. KKL.

²⁶ 16 § KKL handlar om fel på varan, 3 st. 3p. samlar upp samtliga situationer som faller utanför de mer specifika reglerna i paragrafen. "Om varan i något annat avseende avviker från vad köparen med fog kunnat förutsätta."

²⁷ Grobgeld, Lennart, *Konsumenträtt – Regler till hjälp och skydd för konsumenten*, Solna, 2005. s. 68.

²⁸ Håstad, 2009, s. 238 f.

²⁹ 1999/44/EG.

krävs enligt dessa regelverk. När köpet av en vara hävs på grund av fel skall prestationerna återgå. Det betyder att det är samma värde som skall lämnas tillbaka, som om rättshandlingen (köpet) aldrig ägt rum. Ingen av parterna skall m.a.o. få någon fördel eller nackdel av den återgående prestationen. Säljaren skall med andra ord lämna tillbaka den erlagda köpeskillingen och köparen skall lämna tillbaka varan i/väsentligen/ oförändrat skick. Vid köp av häst är detta i praktiken mer eller mindre omöjligt på grund av den förändring som hästen genomgått under tiden. Hästen är således icke-utbytbar till följd av sin föränderliga natur som en levande varelse och kan på så sätt inte räknas till övriga konsumentvaror.³⁰

Detta resonemang har vi dock, förvånansvärt nog, ej särskilt återfunnit i de mål som har granskats.

1.8.2 Analys av relevanta delar av Konsumenttjänstlagen

Lagen gäller avtal om tjänster som näringsidkare utför åt konsumenter. Från lagens tillämpningsområde undantas behandling och förvaring av levande djur.³¹ (**Bilaga 3**)

1.8.2.1 Regeringens proposition 1984/85:110 Konsumenttjänstlag

Motiven till KTJL återfinns i prop. 1984/85:110. De konsumenttjänster som främst avses i lagens tillämpningsområde är arbete på lösa saker. Förutom konsumenttjänster förekommer det tjänster som inte avser arbete på lös eller fast egendom. Dessa tjänster kan vara yrkesmässig förvaring av saker. Exempel på dessa kan vara båtuppläggnings på varv, möbelförvaring. .³² Uppräkningen av tjänster som görs i propositionen är inte uttömmande och lagstiftaren har valt att göra väsentliga skillnader mellan de olika tjänsterna i fråga om konsumenträttslig skyddslagstiftning. Den kritik som riktades mot lagförslaget gick främst ut på att det är ett gemensamt intresse från både konsumenter och näringsidkare att lagstiftningen inte grundas på vad som kan komma att inträffa för enstaka konsumenter i extrema fall. Från kritikernas sida menades att det skulle kunna leda till en skärpning av kraven på näringsidkarna, som går långt utöver genomsnittskonsumentens behov och som ytterst drabbar konsumenterna i form av ökade kostnader och andra negativa effekter.³³ Kritiken blev inte lämnad utan avseende och följden blev att lagen på ett skäligt sätt skulle balansera förhållandet mellan parterna. Uppfattningen innan KTJL:s ikraftträdande var att konsumenten i flera hänseenden har en underlägsen position i förhållande till näringsidkarens sakkunskap. Denna presumtion bröts i viss mån av det faktum att många av dem som utför konsumenttjänsterna är hantverkare och andra småföretagare som besitter begränsade resurser.³⁴ Detta sålunda relativt uppdragsgivarna som ofta har goda resurser.

I förarbetet diskuterades även huruvida levande djur skulle vara en del av bestämmelserna. Enligt lagrådets förslag är det inte lämpligt att reglera tjänster som går ut på *behandling* av levande djur, t.ex. veterinärmedicinsk verksamhet eller annan vård eller skötsel. Utredningen gjorde därför ett undantag för sådana tjänster.

³⁰ Skrivelse från Tyska ridsportförbundet (German Equestrian Federation) m.fl. CHE (10)1805:1

³¹ 1 § Konsumenttjänstlagen.

³² Regeringens Proposition 1984/85:110, *om Konsumenttjänstlag*, s. 19 f.

³³ Prop. 1984/85:110, s. 24.

³⁴ Prop. 1984/85:110, s. 25.

Behandling av levande djur företer i flera avseenden större likheter med tjänster som avser behandling av personer än med tjänster som avser arbete på döda föremål (Sic!). Och som jag har förordat i avsnitt 2.1.3 bör Konsumenttjänstlagen inte i denna etapp av lagstiftningsarbetet omfatta tjänster som avser bl. a. behandling av personer.³⁵

I KTJL undantas även *förvaring* av levande djur enligt 1 § 3 p.

Lagen bör i princip omfatta förvaring av lösa saker. I likhet med vad som har föreslagits beträffande avtal om arbete på lösa saker bör undantag dock göras för avtal om förvaring av levande djur. Något behov av tvingande lagregler rörande sådana tjänster - t.ex. omhändertagande av hundar på hundpensionat - synes inte föreligga. En annan sak är att Konsumenttjänstlagens regler om förvaring, så långt de passar, bör kunna tjäna till ledning när det gäller att fastställa parternas plikter och rättigheter i sådana avseenden som inte särskilt har reglerats i ett förvaringsavtal beträffande ett levande djur.³⁶

I fråga om förvaring av levande djur anser Justitiedepartementet inte att det finns något behov av konsumenträttsligt skydd, men att man vid avtalsskrivandet bör utgå ifrån KTJL:s regler som vägledning, utan att dessa skall bli tvingande.

En annan tjänst har undantagits från KTJL genom bestämmelserna om småhusentreprenad.³⁷ I dessa bestämmelser läggs stor värdering vid utlåandet av besiktningen av den utförda tjänsten. Det är besiktningen som sätter ramen för vilka fel som kan åberopas hos tjänsten.³⁸ Denna notering borde även ha viss bärighet på hästköpet.

1.8.3 Analys av relevanta delar av Köplagen

Köpl är tillämplig på överlåtelser av all lös egendom. Lös egendom är sådana lösa saker som inte är fast egendom, t.ex. fastigheter och byggnader. Lösa saker kan vara t.ex. råvaror, levande djur, olja, stål, maskiner, och konstverk. Till skillnad från KKL omfattas sålunda även sådan egendom som aktier, värdepapper, bostadsrätter, patent och andra liknande rättigheter.³⁹ Lagen är tillämplig när i alla andra fall än då annan lagstiftning av tvingande skäl skall tillämpas. Det förutsatt att avtalsparterna är någorlunda jämbördiga fysiska eller juridiska personer. Genom 4 § Köpl undantas konsumentköpen.

Köpl tillämpas i de fall inget annat följer av vad som är särskilt avtalat mellan parterna. Till skillnad från KKL som är tvingande till konsumentens fördel innebär detta att Köpl är dispositiv och parterna på normalt sätt blir bundna av överenskommelsen mellan dem.

³⁵ Prop. 1984/85:110, s. 34.

³⁶ Prop. 1984/85:110, s. 116.

³⁷ Prop. 1984/85:110, s. 34 och 1 § 2 st. Konsumenttjänstlagen och Regeringens proposition 2003/04:45, *Stärkt konsumentskydd vid småhusbyggnad*.

³⁸ Håstad, 2009.

1.8.4 Jämförelse mellan Köplagen och Konsumentköplagen

Om överlåtelse av häst undantas från reglering i KKL kommer, i utvägar av annan reglering, de istället att omfattas av KöpL. Nedan följer en jämförelse av de i föreliggande sammanhang relevanta paragrafer vid tillämpningen av KöpL istället för KKL.

	Konsumentköplagen	Köplagen
3 § KKL/KöpL	Reglerna är tvingande. Det betyder att en överenskommelse mellan köpare och säljare blir ogiltig om den är mindre fördelaktig för konsumenten än bestämmelserna i lagen.	Reglerna är dispositiva. Köpare och säljare kan komma överens om andra bestämmelser genom avtal, eller låta den praxis som utvecklats genom sedvänja och handelsbruk reglera parternas förhållanden.
16 § 3 st. 2 p. KKL/ 19 § KöpL	Säljaren har en upplysningsplikt för saker som han "måste ha känt till."	Säljaren har en upplysningsplikt för en omständighet han "borde ha vetat om" och som köparen hade kunnat räkna med att bli upplyst om, om felet var av väsentlig betydelse för köparen.
17 § KKL/19 § KöpL	En vara kan säljas i "befintligt skick", men innebär inte en lättnad i säljarens upplysningsplikt. Säljaren kan inte friskriva sig från fel p.g.a. det generella ansvaret säljaren har för underlåtenhet att lämna uppgifter till köparen.	KöpL innehåller omfattande bestämmelser om varor sålda i "befintligt skick". För att en vara såld i befintligt skick skall anses vara felaktig krävs att den är i <i>väsentligt</i> sämre skick än vad köparen med fog hade kunnat förutsätta.
20 a § KKL	Ett fel som visar sig inom sex månader från avlämnandet skall anses ha funnits vid avlämnandet. Säljaren försätts i praktiken i en garantiliknande situation.	
20 § KöpL	Ingen undersökningsplikt	Köparen har en skyldighet att undersöka varan före köpet. Han kan inte åberopa som fel, en omständighet han borde ha upptäckt vid undersökningen.
31 § KöpL	Ingen undersökningsplikt	Köparen har en skyldighet att undersöka varan efter leveransen.

Ovan nämnda paragrafer återfinns *in extenso* i **Bilaga 3**

1.8.5 Slutsats

De konsumenträttsliga lagarna (KKL och KTJL) är bägge utformade med syfte att tillvarata den "svagare konsumentens" intressen gentemot den "starkare parten" i form av näringsidkare. Eftersom lagarna i sin grundläggande konstruktion är lika och reglerar samma rättsliga förhållanden borde det även kunna göras en kritisk jämförelse av skillnaderna.

I KTJL har man, genom lagstiftning uttryckligen undantagit levande djur från lagens tillämpningsområde. För att finna anledningen till denna bestämmelse och det särskilda undantaget har vägledning sökts i de olika lagarnas förarbeten och utredningar. Av dessa framkommer enbart att det inte anses finnas något skäl till att skydda konsumenten vid köp av tjänster för förvaring och behandling av levande

djur. Någon vidare utredning av detta framgår inte av förarbetena eller de utredningar som gjorts. Däremot framgår det i en tidig utredning till KTJL, SOU 1979:36, att avtal som rör levande djur inte saknar betydelse ur konsumentsynpunkt. Dock kan ett skäl till att undanta levande djur vara att avtalstypen är så särpräglad att det därför blir olämpligt att inpassa situationen i en konsumentlagstiftning.⁴⁰ Med ovan nämnd utredning i åtanke borde detta även kunna utgöra sakligt argument för att undanta försäljning av levande djur även från KKL.

Av jämförelsen som görs i SOU:n från 1979 framgår att konsumentvaror och konsumenttjänster ofta skiljer sig åt på det sätt att konsumentvarorna ofta är standardiserade och massproducerade. Däremot kan en tjänst inte vara standardiserad eller massproducerad på samma sätt som en vara. Man menar att tjänsten till sin natur är mer individualiserad än varan och att det som skall utföras beror på vad parterna överenskommit i det enskilda fallet. Vidare föreligger betydande skillnader i fråga om fel i vara och fel i tjänst. När en vara är felaktig och reklamerad skall denna kunna återlämnas till säljaren i oförändrat skick. Anledningen till att de köprättsliga reglerna inte går att tillämpa på en tjänst är givetvis självklara. Tjänsten kan inte återlämnas, prestationen kan ju inte återgå.⁴¹ Här bör detsamma gälla levande djur. En häst är stadd i kontinuerlig förändring såväl genom tid som genom hantering. En levande varelse kan inte återlämnas i oförändrat skick!

Sammantaget föreligger därmed flera tunga skäl till varför hästar skall undantas från KKL.

1.9 Komparativ utblick av europeisk konsumentlagstiftning

Konsumentlagstiftningen i de europeiska länderna bygger, liksom den svenska, på EU-rätten. EU-rätten är i viss mån överordnad den nationella lagstiftningen. Ett direktiv förpliktigar medlemsstaterna att uppnå ett visst resultat, men lämnar det upp till de enskilda staterna att själva bestämma på vilket sätt resultatet skall uppnås.⁴² I Sverige har Konsumentköpsdirektivet implementerats i KKL och därmed fått direkt effekt på den svenska konsumentlagstiftningen. I de nordiska länderna har en liknande implementering skett.

I Norden har lagstiftningen länge varit likartad, för att underlätta det nordiska handelssamarbetet.

I och med införandet av Konsumentköpsdirektivet upplever medlemsstaterna i stort sett samma problem rörande hästköp.

---

⁴⁰ SOU 1979:36, *Konsumenttjänstlag*, s. 110.

⁴¹ SOU 1979:36, s. 133.

⁴² Artikel 249 EGF.

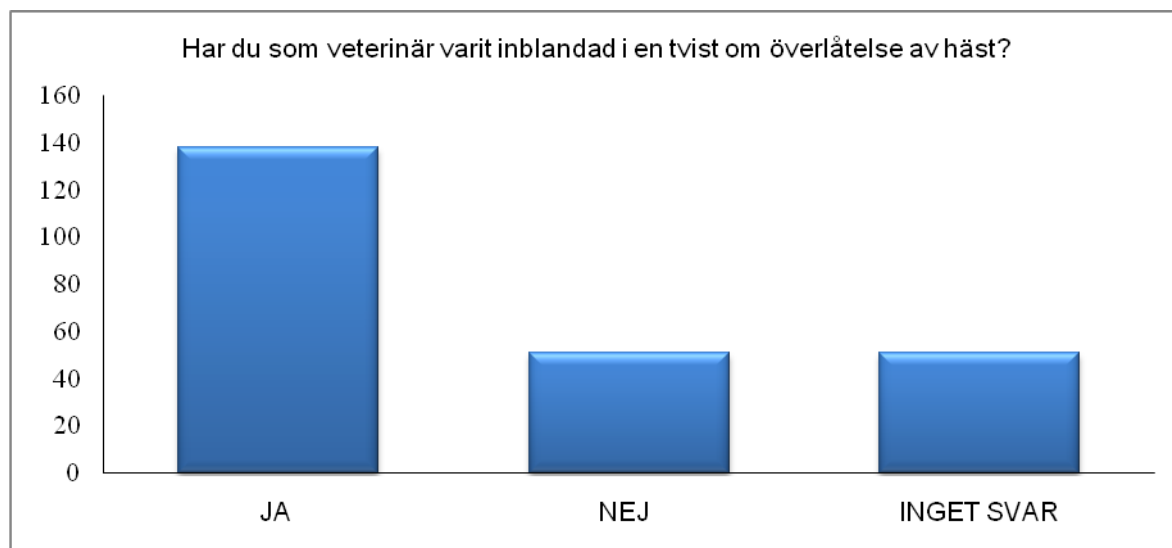
1.10 Analys av veterinärernas svar på utsända frågor

Ett frågeformulär har skickats ut till 411 st. veterinärer och då främst medlemmar i Sveriges veterinärförbunds hästsektion.

Frågorna som ställdes i enkäten hade till syfte att besvara om det finns några skäl utifrån den veterinärmedicinsk aspekt att förändra lagstiftningen som berör överlåtelse av hästar. Vidare om lagstiftningen leder till synbara konsekvenser som har betydelse för djurskyddet.

Totalt har 189 svar inkommit, vilka redovisas nedan.

1.10.1 Fråga 1 a: Har du som veterinär varit inblandad i en tvist om överlåtelse av häst?

Av de 189 inkomna svaren har 73 procent d.v.s. 138 veterinärer svarade "ja" på frågan om de som verksamma hästveterinärer varit inblandade i en tvist vid överlåtelse av häst. 26 procent d.v.s. 51 veterinärer har antingen svarat "nej" eller lämnat fältet tomt dessa har redovisats under stapeln "nej". Vissa svar har motiverats med att man inte är praktiserande hästveterinär eller inte har besiktningar eller liknande klinisk verksamhet.

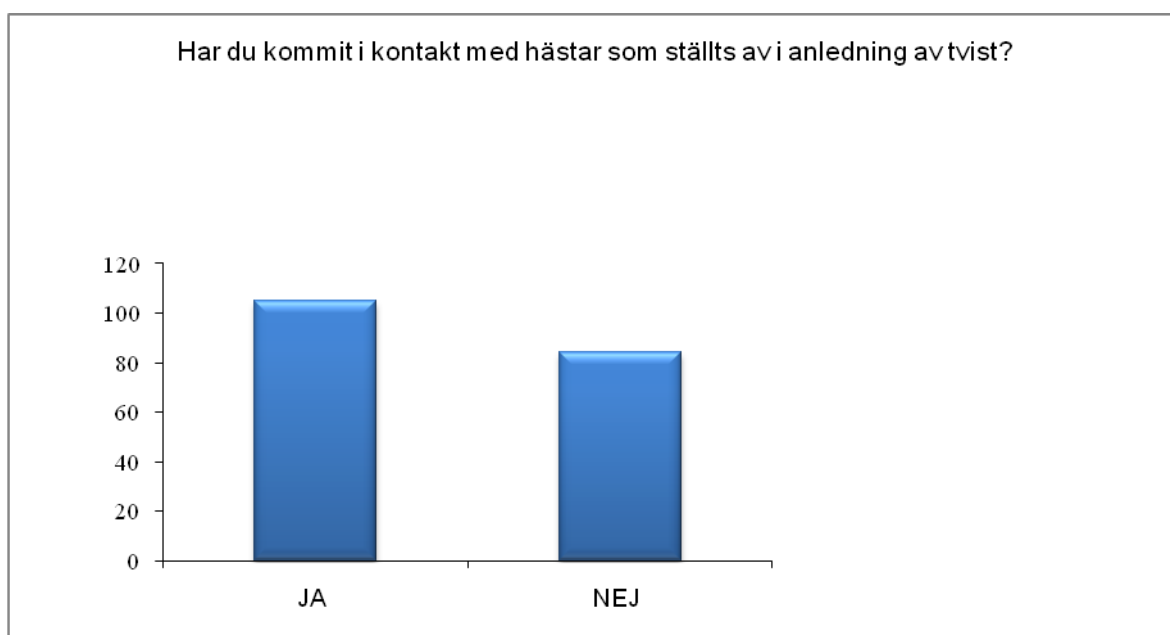
1.10.2 Fråga 1b: Antal tvister och tidsperiod

De veterinärer som svarat ja i fråga 1a besvarade därefter fråga 1b. Där ställdes frågan om man kunde uppskatta antalet tvister under den tid man arbetat som veterinär. Antalet har visat sig överstiga de tvister som undersökningen av domstolarna har resulterat i. Totalt rör det sig om 1 512 tvister där veterinärerna varit inblandade. Ordet "tvist" har tolkats som att köpare och säljare varit oense och inte att det faktiskt har lett till en rättslig tvist vid domstol. Det finns ett stort mörkertal i statistiken p.g.a. att många svar inte har gått att summera. Veterinärerna som har svarat på frågan har varit verksamma mellan 1960 och 2010. Det är under denna tidsperiod som de 1 512 tvisterna har förekommit. Av de inkomna svaren har det inte

gått att beräkna om antalet tvister har ökat eller minskat. Detta framgår dock på under redovisning av undersökningen från domstolarna. Det har dock noterats att den största delen av de inkomna svaren kommer från veterinärerna vilka varit verksamma från mitten av 1990-talet och att det är dessa som har varit inblandade i flest tvister.

Av de 138 veterinärer som varit inblandad i tvist vid överlåtelse av häst är medeltalet 11 st hästar per veterinär.

1.10.3 Fråga 2a: Har du kommit i kontakt med hästar som ”stälts av” i anledning av tvist?

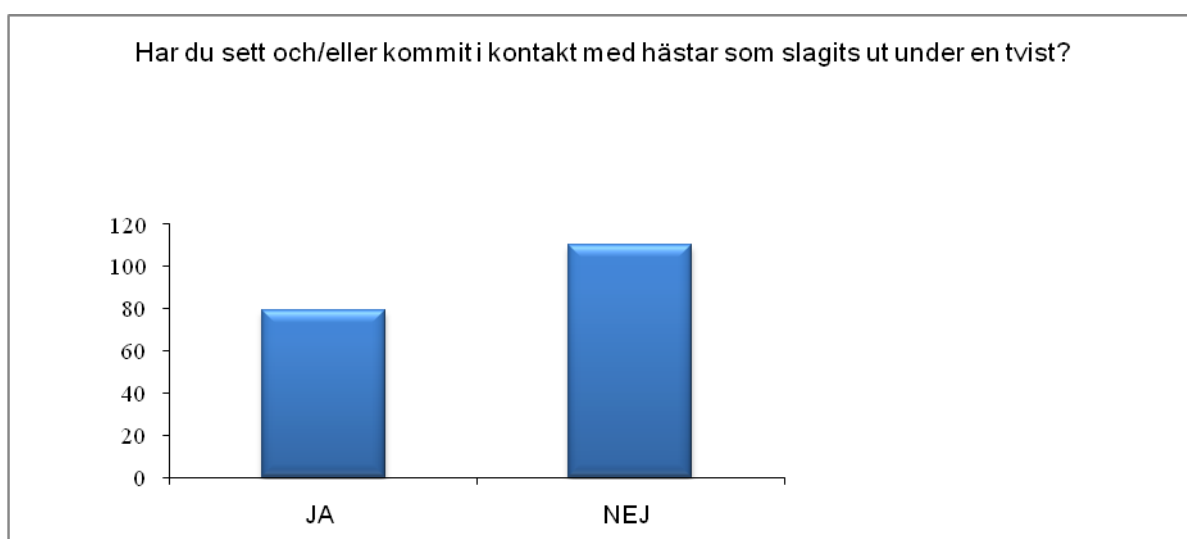
1.10.4 Fråga 2b: Hur många avställda hästar?

Att hästen ”ställs av” betyder att den inte ”används” den tränas eller rids inte. Om hästen inte rids eller motioneras under tiden, leder det till att den tappas muskler och kondition. Generellt är det negativt och kan t.o.m. i längden vara direkt skadligt att ”ställa av” en häst.

Mellan 1960 och 2010 har enligt svaren på frågeformuläret 722 hästar ”stälts av” under tiden tvisten pågått. Även i denna fråga är mörkertalet stort, eftersom veterinärerna ofta inte kan uppskatta hur stort antalet är, eller har någon erhållit någon uppgift om den enskilda hästen. Tidsrymden på hur lång tid processerna normalt pågår framgår på annat ställe under domstolsundersökningen.

1.10.5 Fråga 3a: Har du sett och/eller kommit i kontakt med hästar som slagits ut / avlivats under en tvist?

Det är ej ovanligt att en veterinär "dömer ut" hästen (d.v.s. rekommenderar avlivning) om den bedöms som "obrukbar för det ändamål den är avsedd att användas". Detta inträffar ej sällan om hästen är försäkrad till sitt fulla värde enligt den s.k. A1 försäkringen. Att hästen är obrukbar för avsett ändamål betyder långtifrån alltid att den är sjuk eller skadad. Det innebär blott, i många fall, att den inte kan nyttjas av ägaren på sätt som han mer personligen hoppats på. Effekten av detta blir att ägaren får ersättning för köpeskillingen (eller det värde den är försäkrad till) ur sin försäkring när hästen avlivs. Det kan inte uteslutas att beslutet om avlivning – vilket beslut i sig tas av ägaren, ej veterinären – är starkt påverkat av möjligheten till att få ut försäkringsbeloppet. Detta går förvisso aldrig att leda i bevis men erfarenheten kring dylika frågor pekar åt detta håll.

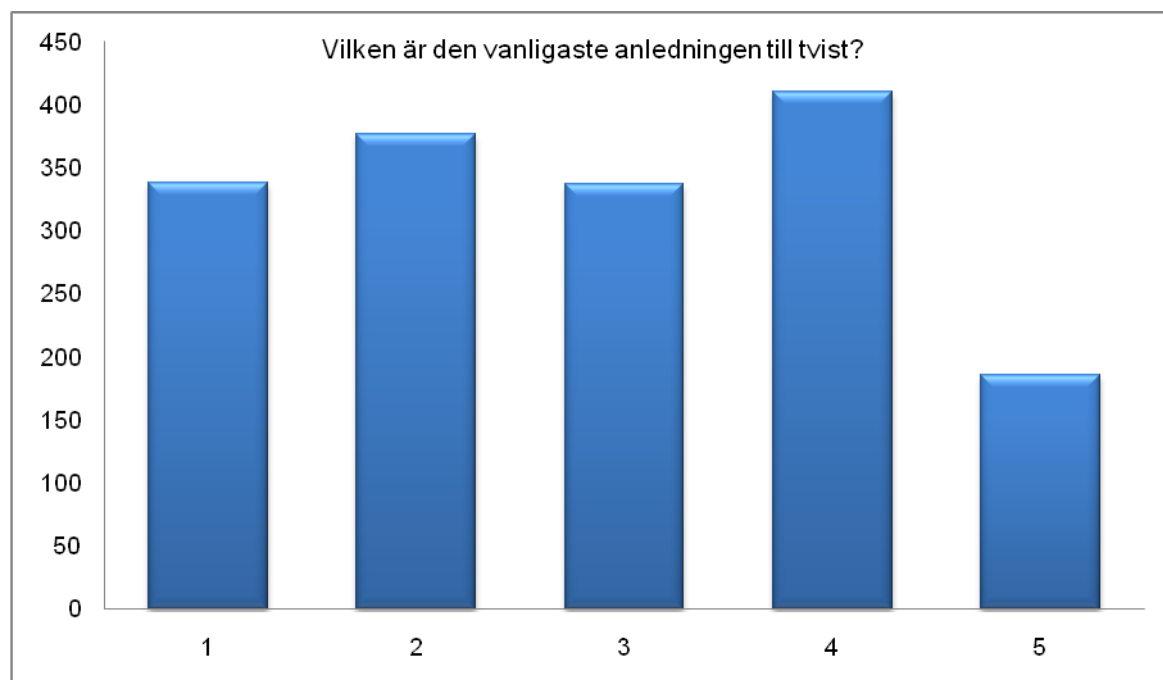
1.10.6 Fråga 3b: Hur många utslagna hästar har du kommit i kontakt med?

Det totala, i denna undersökning, kända antalet utslagna hästar är 426 st. Många veterinärer har inte kunnat uppskatta antalet utslagna hästar och svarat "många", "flera" eller att man helt enkelt inte kan uppskatta. Dessa har därför inte kunnat tas med i statistiken. I likhet med de övriga har denna fråga ett stort mörkertal när det kommer till uppskattningen av antalet utslagna hästar. En mer rättvisande bild presenteras av undersökningen av domstolstvister.

1.10.7 Fråga 4 a: Vilken är den vanligaste anledningen till tvist?

Veterinärerna har fått besvara frågorna genom att rangordna dem utifrån vilket påstående som har högst relevans på en skala mellan 1 och 5. Ett medelvärde har

därefter räknats ut för varje påstående. Ett högt värde betyder således att saken är mer relevant medan ett lågt att den är mindre relevant.

	Medelvärde
1. säljaren har medvetet dolt brister	2,3
2. köparen har ej förstått vad han har sett innan köpet	2,6
3. köparen har, utan egentlig grund, medvetet sökt efter fel och brister efter köpet	2,3
4. köparen är oerfaren/okunnig och förstår ej vad det innebär att äga häst	2,8
5. Annat	1,3

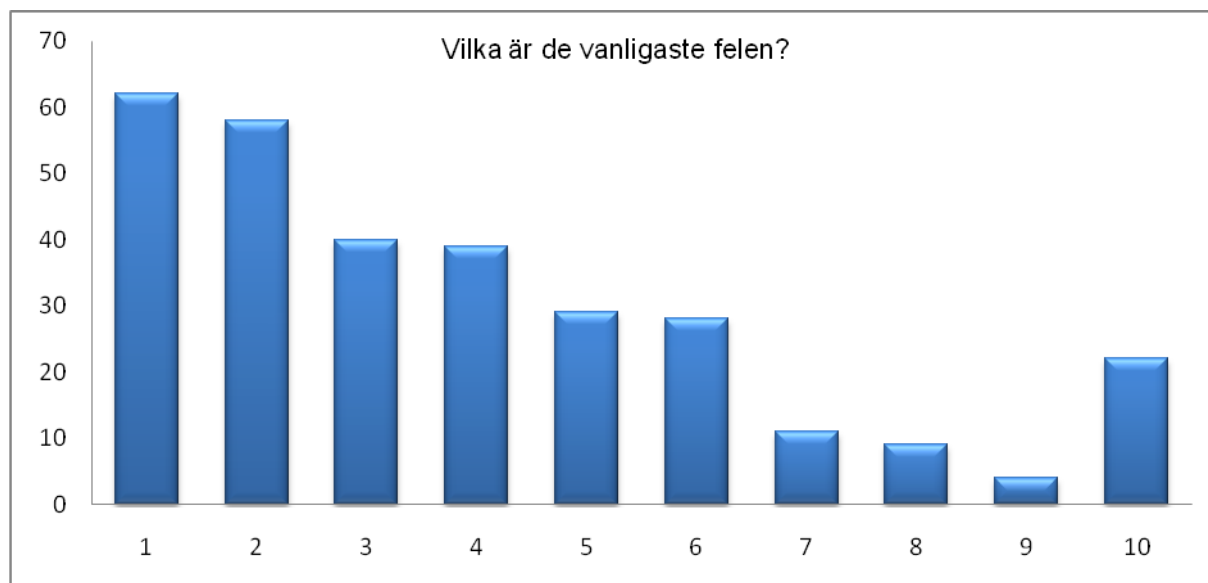
Resultatet av denna fråga kan sammanfattas på så sätt att de veterinärer som har deltagit i undersökningen inte har någon entydig uppfattning om vad som är den vanligaste anledningen till att tvister vid hästköp uppstår. Denna oenighet kan förklaras med att veterinärerna i många fall kontaktas antingen av köpare eller av säljare. En veterinär som ofta kontaktas av en köpare svarar genomgående att det påstående som har högst relevans är att säljaren medvetet har dolt brister. Samtidigt kan samme veterinär medge att köparen är okunnig.

”Annat” beskrivs som: Att köparen ofta har upptäckt att den häst han köpt inte passade det ändamål han ville ha hästen till. När hästen inte uppfyller de förväntade resultaten letar köparen en brist hos hästen för att kunna återlämna den till säljaren. Detta svar har stora likheter med påstående 3, men har inte redovisats under påståendet.

Den mest förekommande uppfattningen som motiveras i undersökningen är att kemin mellan köparen och den köpta hästen inte fungerar. Köparen får problem vid ridning. Problemen visar sig ofta i att hästen blir svår för köparen att hantera vid ridning och skötsel. Många veterinärer skriver att ryttarna har svårt att inse att problemen inte enbart ligger hos hästen eller det faktum att man anser sig ha blivit lurad av säljaren. Felen beror till stor del på att köparen är okunnig och helt enkelt i många fall en sämre ryttare än säljaren. Att erkänna ett sådant faktum hör dock inte till vanligheterna, varför många köpare istället väljer att häva köpet.

Gränsdragningen mellan svarsalternativ 2 och 4 kan ses som hårfin. Om vi lägger samman svarsalternativ 3 med svarsalternativen 2 och 4, inses lätt att säljaren ofta har att göra med en för honom mycket besvärlig kundkrets. Att sätta ett "vapen" i form av KKL i handen på denna grupp människor kan enligt vår uppfattning inte vara rimligt.

1.10.8 Fråga 4b: Vilka är de vanligaste felen

Vanliga fel	Exempel	Antal
1. Hälsa	Generell	62
2. Ridproblem	Istadighet	58
3. Ryggproblem	"Kissing spines" (intilliggande tornutskott)	40
4. Lynnes-/och temperamentsproblem	Elak, farlig, krubbiter	39
5. Röntgenavvikelser A	Artros, benpålagringar och spatt	29
6. Röntgenavvikelser B	Lösa benbitar och osteochondros	28
7. Luftvägsproblem	Struppipning, kvickdrag, bronkit	11
8. Hovproblem	Hovbroskförbening, fång etc.	9
9. Hudproblem	Exem, annan hudsjukdom	4
10. Annat	Fel mankhöjd, osanna meriter, tandfel, kroniska ledinflammationer etc.	22

I frågan fick veterinärerna själva skriva vilka fel de vanligen stötte på i samband med tvister. I många fall har veterinärerna inte uppfattat att hästen har varit behäftad med fel vid tiden för överlåtelsebesiktningen. Däremot har det utav miljöombytet såsom foderbyte, ny ryttare, hovslagare och utrustning framkommit problem efter ca 3-6 månader. För hästkunniga veterinärer och andra på häst erfarna människor är detta ett mycket vanligt fenomen. "Det är alltid den första tiden på ett nytt ställe som är den för hästen den farligaste" brukar allmänt sägas.

Hästen kan påvisa hälsa som kan härstamma från en mängd olika faktorer. En del av veterinärerna menar att en ny ryttare inte behöver vara sämre än den förra ryttaren för att en hälsa skall uppkomma. Det räcker med att den nya ryttaren rider på ett annat underlag och fördelar sin egen kroppsvikt på ett annat sätt än den förra

ryttaren. Andra veterinärer är av uppfattningen att hästens hälta beror på köparens okunnighet och att den nya ägaren helt enkelt rider sönder hästen.

Vissa veterinärer menar att tvister ofta grundar sig på ett fel som egentligen inte existerar. Kritiken från dessa är skarp och riktar sig till den egna kåren samt juristerna och advokaterna som man menar har skapat felen och felbegreppen. En förändring hos en häst behöver inte ha någon betydelse för ryttare A. När hästen säljs till ryttare B utvecklar sig förändringen till ett fel som har betydelse för ryttare B:s användning av hästen. I detta fall skapas ett kliniskt fel av förändringen som hästen kunnat leva med hos ryttare A. Förändringen har funnits vid tiden för riskens övergång, men har inte inneburit att hästen varit behäftad med köprättsligt fel.

”Fel” – förklaring till begreppen

Hälta är det fel som är vanligast vid en tvist vid köp av häst. Dock kan hältan vara en reaktion på många av de andra faktorer som finns med bland de vanligaste felen. Den hälta som diagrammet visar är den hälta veterinärerna beskriver som rörelsestörningar, generell eller ospecificerad hälta.

Ridproblem är det näst vanligaste felet. Problemen är inte medicinska och kan bestå i att hästen inte har den förväntade kapaciteten, eller att ”kemin” mellan ryttare och häst inte stämmer. Ofta leder ridproblem till att köparen söker sig till veterinär för att hitta kliniska fel på hästen. Här kommer röntgenavvikelserna som en stor kategori.

Ryggproblem och kissing spines (eller intilliggande tornutskott) – Hästen får i vissa fall ont i ryggen. En undersökning av ryggen kan visa s.k. kissing spines, dessa gör att hästen reagerar med smärta vid provocering av ryggen. Huruvida denna åkomma skall tillmätas någon betydelse är omtvistad även i de svar som inkommit på enkäten.

Lynnes- och temperamentsproblematik är den tredje stora kategorin bland fel i häst. Hästen visar sig vara hetsigare och svårare att hantera än vad köparen trott. Enligt de flesta av veterinärerna har dessa fel enbart en orsak och det är att köparen inte kan hantera hästen. Många hästägare är okunniga och problemet är baserat på egen färdighet. Vissa veterinärer menar att hästens lynne är genetiskt och att det inte går att ändra på.

Röntgenfynd - lösa benbitar och osteochondros har enligt en del veterinärer varit en trend de senaste åren men är på tillbakagång.

Röntgenfynd – artros, benpålagringar och spatt – dessa är enligt svarsfrekvensen de vanligaste formerna av röntgenavvikelser. Ofta visar sig hälta bero på just artros, spatt och lösa benbitar. Veterinärerna har dock svårigheter att tidsbestämma dessa avvikelser och menar att det inte alltid går att se dem på röntgen.

Luftvägsproblem t.ex. struppipling och hosta.

Hovproblem visar sig främst som hovbrosförbening och fång.

Hudproblem är vanligt hos islandshästar och är där en relativt frekvent förekommande anledning till hävning av hästköp.

Annat är fel som veterinärerna uppmärksammat i sin egen praktik vilka de finner relevanta, men som enbart fått ett eller två svar. Bland dessa kan krubbitning, munhåleinfectioner och reproduktionsproblem omfattas.

1.10.9 Övriga kommentarer

De flesta veterinärer som svarat på undersökningen har lämnat kommentarer om att de anser att lagstiftningen är olämplig och att skillnaden mellan parterna blir orimligt stor. Kommentarer presenteras nedan. En del redovisade svar ligger sannolikt utanför ramen för projektet men har bedömts tillräckligt intressanta för att redovisas i alla fall.

1.10.9.1 Veterinärbesiktning av häst

Ridhästar besiktigas regelmässigt med hjälp av en veterinär innan överlåtelse sker.

Det råder delade meningar bland veterinärerna om stor betydelse som denna besiktning skall tillmätas. Några veterinärer menar att det skall ställas högre krav på besiktningen och att undersökningarna skall göras grundligare. Att besiktningen bör ske på klinik är en vanligt förekommande åsikt. Det förekommer även förslag om en speciell utbildning av besiktningsveterinärer. Dessa skulle ha en viss certifiering som gör att de får lov att genomföra överlåtelsebesiktningar. Förslaget avfärdas av vissa med förevändningen att det inte är utbildning, utan erfarenhet som krävs för att genomföra en besiktning. En samlad uppfattning är att både köpare och säljare bör närvara vid överlåtelsebesiktningen. På detta sätt kan man undvika att köparen inte får insikt om eventuella brister som upptäcks.

Veterinärbesiktningen är dessutom enbart en bedömning av hur hästen ser ut för dagen. Det är att jämföra med ett fotografi. Hästen är ju stadd i löpande förändring. Besiktningen är ingen garanti för att hästen kommer att vara frisk resten av livet eller ens om blott någon dag.

En stor del av dem som svarat menar att det är svårt att veta vilka avvikelser från "normalhästen" som skall tillmätas någon betydelse och i så fall hur stor denna bör vara. För att kunna bedöma hur skador skall relevansbedömas bör veterinärkåren bli mer samstämmig. Idag finns ingen samlad värdering av olika skador. Dessutom kan inte alla hästar klassificeras på liknande sätt. Det bör enligt en av veterinärerna som svarat utförligt på frågorna, finnas riktlinjer för avvikelser som bedöms olika för olika hästar. Tävlingshästar, ridskolehästar och hobbyhästar har olika förutsättningar och olika krav. Trots förekomsten av förändringar som för en häst skulle kunna utvecklas till ett allvarligt fel, kan hos en annan häst vara betydelselös

Vid en jämförelse med döda ting blir effekten annorlunda – antingen fungerar tvättmaskinen eller så gör den det inte. Att den, liksom alla ting kan, gå sönder i morgon utgör inget fel idag.

1.10.9.2 Röntgen

Enligt vissa svar är tilltron till röntgenundersökningen hos djurägarna alltför stor. Man har kort sagt en övertro på röntgenfynd. En förändring som visar sig på en röntgenbild behöver inte innebära ett problem eller vara tecken på en skada. Det är inte säkert att röntgen är det bästa sättet att undersöka hästen på. En annan veterinär anser att hästar bör röntgas i större utsträckning, men att parterna måste vara medvetna om att allt som syns på röntgen inte ger upphov till hälta.

När tvist har uppstått mellan köpare och säljare genomför köparen ofta undersökningar som har till syfte att fastställa att ett fel och förhoppningsvis kunna styrka att dessa fanns vid köpet. Röntgenfynd är det som är mest eftersträvaransvärt, varför det tas en mängd röntgenbilder. Olika veterinärer skall sedan uttala sig om den kliniska relevansen av fynden i en domstol vilket i praktiken ofta blir mycket problematiskt. Veterinärerna menar att domstolarna bör ha specialkompetens för att kunna avgöra i hästtvister. Det riskeras i annat fall att det blir felaktiga domslut och att djurskyddet åsidosätts.

1.10.9.3 Sekretess

I samband med hästköp är hästens journal och tidigare sjukdomar och skador normalt inte tillgängliga för köparen. Säljaren i sin tur har inte heller tillgång till hästens journal från tiden före hästen var i hans ägo. Flera av veterinärerna anser att man bör häva sekretessen så att både köpare och säljare skall få tillgång till hästens tidigare sjukdomshistoria. Det är inte rimligt att försäkringsbolagen har information om hästen som inte är tillgänglig för ägaren. Veterinärernas tystnadsplikt (oavsett vad den grundas på) bör sålunda omprövas.

1.10.9.4 Försäkring

Många kommentarer rör de s.k. A1-försäkringarna. Hästar kan försäkras i en A1-försäkring även kallad användarförsäkring. Om hästen inte fungerar för avsett ändamål på grund av en avvikelse och en veterinär dömer ut den som obrukbar får ägaren ersättning som motsvarar hästens försäkrade värde. Veterinärerna är mycket kritiska till denna försäkringsform och menar att många hästar slås ut p.g.a. att denna försäkring existerar. Utan A1-försäkringen tvingas köparna att välja häst mer omsorgsfullt. En stor del av de deltagande veterinärerna är av uppfattningen att A1-försäkringen bör tas bort.

1.10.9.5 Reklamation

Att hästen kan reklameras för ett fel som visar sig inom tre år vilket är den tid som medges i KKL är orimligt anser många av veterinärerna.

Regeln som bestämmer att ett fel som visar sig inom sex månader från köpet skall anses ha funnits vid tiden för riskens övergång är enligt svaren omöjlig att bevisa. Det går inte att tidsbestämma många av skadorna som åberopas som fel.

Det noteras även av en veterinär att det är olämpligt att säljaren skall som han uttrycker det -stå risken för att en köpare är oskicklig vid ridning och hantering av hästen. Uppfattningen bland många veterinärer är att en häst påverkas av miljöombytet. Om den nya ryttaren är mindre kunnig eller bara rider på ett annorlunda sätt än den förre ryttaren kan hästen ådra sig skador. Det är viktigt att köparen är medveten om att hästen kan skada sig eller bli skadad utan att säljaren för den skull rimligtvis skall hållas ansvarig. Ett ryggproblem som t.ex. bottnar i s k kissing spines (intilliggande tornutskott), kan uppstå p.g.a. annorlunda ridning och hästen behöver inte ha haft besvär av det hos den tidigare ägaren. Ryttrarbyte, hovslagarbyte, sadelbyte och tränarbyte påverkar hästen långsiktigt och ofta visar sig inte problemen förrän efter 3-6 månader. Hästen kan inte förväntas anpassa sig mellan sin gamla och nya ryttare utan att det uppstår problem och att detta är något lagstiftningen måste ta hänsyn till.

1.10.9.6 Övrigt

I många fall har uppfattningen visat sig vara att hästägare inom ridsporten är alltför okunniga. De veterinärer som arbetar främst med travhästar upplever inte att problematiken bara finns hos ridsporten. Ridsportens utövare måste bli kunnigare en veterinär förespråkar mer rådgivning, inte bara om tvistelösning, utan om hur hästen skall behandlas vid ägarbytet. Ryttarnas kunskap i träningsfysiologi måste ökas för

att minska skador. Detta är en långsiktig lösning som inte är direkt hjälpt av en lagändring, men som kan skapa bättre förutsättningar för ett väl fungerande djurskydd. Genom bättre kunskap hos ryttarna menar veterinärerna att skador som bidrar till hävning av köp kan minska. Djurskyddet riskerar att komma i andra hand under en tvist. Detta gäller speciellt om tvisten drar ut på tiden. "De ekonomiska konsekvenserna upptar oftast mer av aktörernas intressen än själva tvisteobjektets väl och ve." En veterinär menar att man måste ta tillvara djurskyddet bättre och att en ny lagstiftning om köp av hästar borde genomsyras av djurskyddslagstiftningen.

Den övervägande uppfattningen är att orimliga förväntningar, bristande kommunikation och miljö- och ryttarbyte ger upphov till ridproblem för köparen är de största anledningarna till att tvister mellan parterna uppstår.

1.10.10 Analys och slutsats

Enligt KKL har köparen inte någon skyldighet att undersöka varan före köpet. Trots det undersöks dock hästen regelmässigt före köpet genom en veterinärbesiktning. Genom undersökningen vill parterna normalt utesluta att det föreligger något fel som kan vara av betydelse för köparens användning av hästen. För säljande part används undersökningen som ett sätt att friskriva sig från och upplysa köparen om hästens eventuella brister. Genom att uppmana köparen att undersöka hästen får köparen en anledning att anta att han borde vara vaksam på att det kan förekomma brister hos hästen. När hästar överläts är undersökningen av stor betydelse för vad som senare kan åberopas som fel. En köpare får av naturliga skäl inte såsom fel åberopa vad han måste antas ha känt till vid köpet.⁴³

Inför förvärv av häst brukar regelmässigt ingå i avtalet parterna emellan att *"under förutsättning att hästen går igenom en veterinärbesiktning utan anmärkingar"* så träder avtalet i övrigt i kraft. För köparen har detta betydelse såtillvida att han då, grundat på besiktningssintyget, kan försäkra hästen till ett belopp som motsvaras av köpeskillingen eller ett belopp strax däröver. Om hästen, av undersökande veterinär, förklaras godkänd eller *"utan anmärkingar"* vid besiktningen, läggs detta till grund för den försäkring köparen tecknar för hästen. Hästen anses då vara felfri och ägaren får vid händelse av skada ut hela det försäkrade beloppet om hästen avlivas. Ett *"fel"* eller noterad avvikelse i besiktningssintyget på hästen noteras av försäkringsbolaget som en *"reservation"*. Har hästen en reservation i intyget erhåller inte köparen någon ersättning om hästen blir utdömd av en veterinär och avlivad för något som kan anses vara grundat på denna. Av den anledningen är det viktigt för köparen att hästen kan försäkras utan reservationer.

(Tanken hos köpare är dock att om *"hästen går igenom en besiktning"* så är den *"felfri"* och i skick såsom en ny vara. Denna missuppfattning ligger, enligt vår uppfattning, sannolikt till grund för många tvister.)

Veterinärernas uppfattningar, generellt sett, har visat sig bero på huruvida man kontaktats av köpande eller säljande part. Dock är merparten eniga om att det inte är positivt ur djurskyddssynpunkt att hästarna omfattas av KKL och den mängd tvister

---

⁴³ 20 § Köplagen.

som uppstår. Många veterinärer förklarar kollisionen mellan juridik och medicin med att hästar är föränderliga till sin natur. Att bevisa att ett fel *inte* förelåg vid en tidpunkt som för länge sedan är passerad är omöjligt på en vara som förändras oberoende av användning. Veterinärerna är starkt kritiska till att hästen räknas tillhöra samma egenskapskategori som t.ex. kylskåp och andra "döda ting".

En annan slutsats av veterinärsvaren kan vara att "felet på hästen" främst sitter hos köparen. Denne har i ett övervägande stort antal fall antingen ej förstått vad han köpt eller varit direkt okunnig. Han har vidare direkt sökt efter problemen. Att säljaren skulle agerat som en klassisk hästskojare återfinns blott i ett litet antal fall – vilket för övrigt ej återfinns vid genomgång av stämningansökningarna.

1.11 Analys av stämningansökningar

För att kunna analysera och kartlägga konsumentköpmålens utveckling i Sverige mellan 1999 och 2009 behövdes en solid grund att utgå ifrån. Antaganden och/eller ogrundade påståenden skulle inte räcka som källmaterial för varken denna rapport eller för att understödja vår egen tes som byggde på den övertygelse vi hade om hur dagens hästtvister såg ut i verkligheten. Eftersom tesen var att det träffats många förlikningar grundades undersökningen på till tingsrätten ingivna stämningansökningar.

Några prejudicerande rättsfall från HD på området saknas. Dock har vår tes varit att det är betydligt fler konflikter som uppstår än som blivit föremål för bedömning i TR. Detta har vi av naturliga skäl inte genom undersökningen kunnat få bekräftat.

1.11.1 Tvister med anledning av hävning eller återgång av hästköp

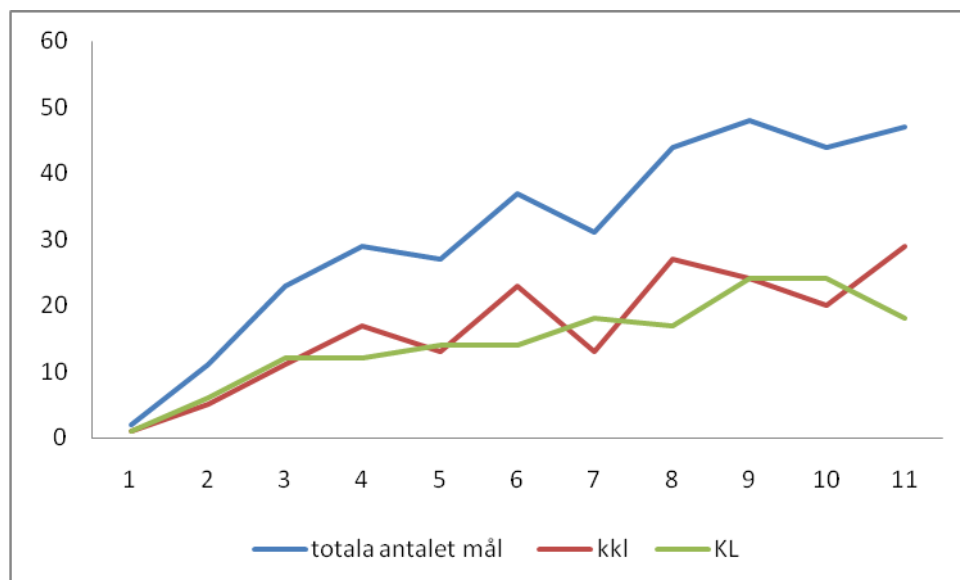
Undersökningen av hästtvister har genomförts på följande sätt. För att kunna kartlägga de hästtvister som hamnat i allmän domstol, inhämtades utdrag från de registren från samtliga TR i landet för. Och där med ett urval på de tvistemål där kända ombud – jurister och advokater vilka marknadsfört sig som jurister med specialinriktning inom den s.k. hästjuridiken.

Eftersom det inte finns någon systematisering på "hästköp" eller liknande, bearbetades uppgifterna individuellt från registerutdragen för att få fram vilka mål som kunde antas ha behandlat tvist om hävning/återgång av hästköp. Endast tvistemål där saken rörde "fordran", "hävning", "återgång av köp" och liknande bedömdes vara relevanta för undersökningen. På detta sätt införskaffade projektet tillgång till 605 st. tvistemål som antogs behandla hävning/återgång av hästköp.

Stämningansökningarna genomgicks och analyserades. Av dessa visade sig 355 st. vara relevanta för projektet på så sätt att de faktiskt behandlade hävning/återgång av hästköp. Av dessa 355 st. stämningansökningar bedömdes 193 st. vara

konsumentköpmål. Konsumentköpmålen utgjorde därmed 54 % av det totala antalet relevanta stämningsansökningar.

1.11.1.1 Kända hästmål från 2002 - 2009

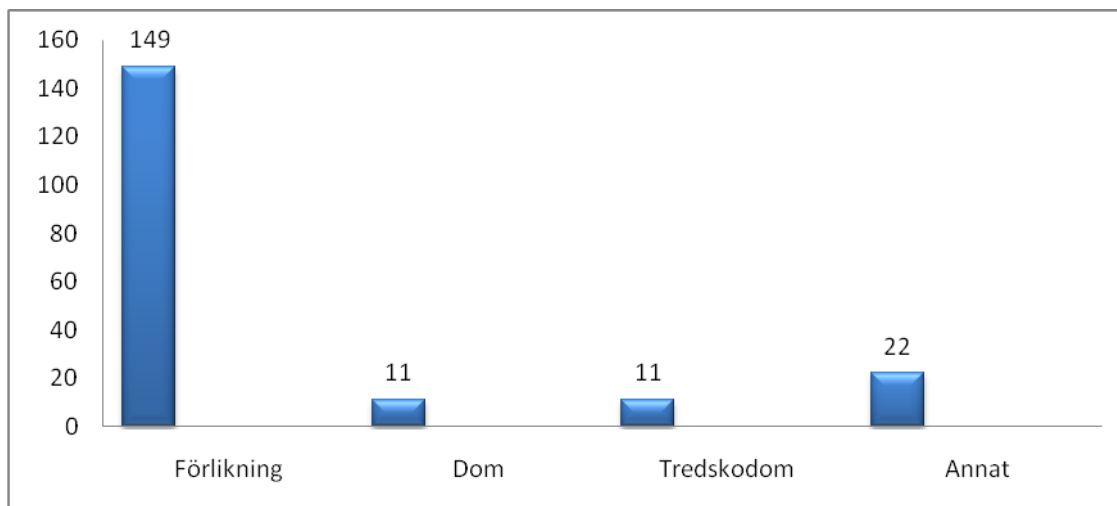
År 1 = 1999, år 2 = 2000 osv 11 = 2009.

1.11.2 Avgöranden

Av de 193 stämningsansökningar som var konsumentköpmål inhämtades även samtliga avslut eller avgöranden varvid följande noterades.⁴⁴

Avgörande	Antal	Procent
Förlikningar	158 st	82 %
Tredskodomar	11 st	6 %
Käromålet ogillas	6 st	3 %
Käromålet bifalles	5 st	3 %
Ännu ej avgjorda mål	8 st	4 %
Avskrivna mål	4 st	2 %
Avvisade mål	1 st	

⁴⁴ Med avslut menas här hur den ingivna stämningsansökan slutligen avslutats hos tingsrätten.

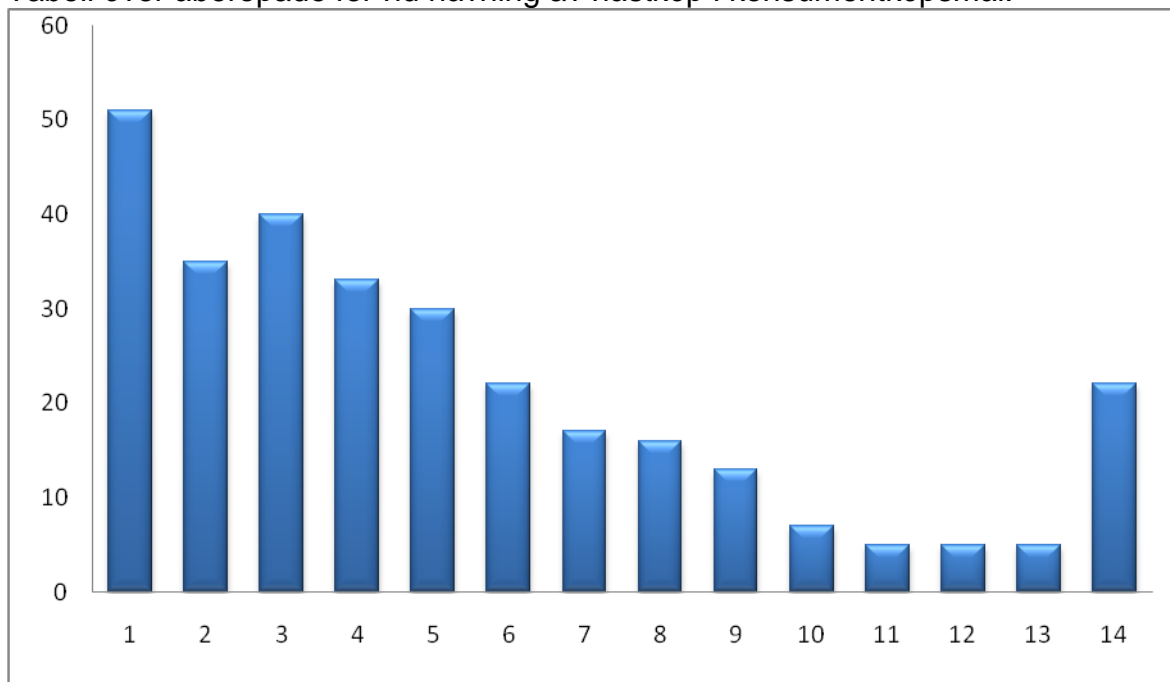

Det kan i sammanhanget noteras att 17 domar överklagats till hovrätten och att av dessa slutade 8 med förlikning (!) (dessa är sålunda redovisade som förlikning)

1.11.3 Åberopade grunder för hävning/återgång av hästköp

Undersökningen har sökt visa vilka fel som åberopades vid återgång/hävning av hästköp i konsumentköpmål. För att kunna åskådliggöra detta har grunderna för de 193 st stämningsansökningarna som bedömdes utgöra konsumentköpmål analyserats. Felen delades in i samma kategorier som användes vid undersökningen av veterinärformuläret. I de fall hälsa åberopades som följd av osteochondros har felet kategoriserats som "osteochondros". Var grunden för hävning istället att hästen var halt på alla fyra ben, har det kategoriserats som generell "hälta". I flera fall åberopades fler fel hos hästen. I dessa fall har samtliga fel presenterats i statistiken.

Tabell över åberopade fel vid hävning av hästköp i konsumentköpsmål.

Tabell över återopade fel samt frekvens vid hävning av hästköp i konsumentköpsmål.

Åberopade fel	Exempel	Antal
1. Hälta	Generell	51
2. Röntgenavvikelse A	Artros, benpålagringar och spatt	40
3. Ridproblem	Istadighet	35
4. Ryggproblem	Kissing Spines	33
5. Röntgenavvikelse B	Lösa benbitar och osteochondros	30
6. Hovproblem	Hovbroskförbening, fång etc.	22
7. Lynnes-/ temperamentsproblem	Elak, farlig, krubbiter, m.m.	17
8. Osanna uppgifter	Fel härstamning, färg, kapacitet, meriter, pass	16
9. Knä	Inflammationer	13
10. Luftvägsproblem	Struppinning, kvickdrag, bronkit	7
11. Hudproblem	Exem, annan hudsjukdom	5
12. Kota	Inflammationer	5
13. Försäkring	Reservationer	5
14. Annat	Tand- och munproblem, karpaltunnelsyndrom, synfel, dövhet, mage, hjärta	22

1.11.3.1 Omtvistade belopp

Medelvärdet på de omtvistade hästarna uppgick till – efter att ha sorterat bort en häst med ett pris på 1 250 000 kronor⁴⁵ – till 57 500 kronor. Eftersom det är fråga om konsumentköp bör detta belopp om 57 500 kronor normalt inberäkna moms och medelvärdet värdet på hästen för säljaren uppgår därmed till 46 000 kronor (d.v.s. exklusive moms). Processföremålet – eller det totalt yrkade beloppet i stämningsansökningarna (med undantag för hästen för 1 250 000 kronor) går mellan 33 000 upp till 795 300 kronor.

1.11.3.2 Pony eller häst

En pony är en häst vilken har en mankhöjd om maximalt 148 cm. Det kan i vissa fall vara problematiskt att avgöra om det är fråga om en pony eller häst. Detta i sig kan ge upphov till tvist.

En pony får bara tävlas av ungdomar fram till det år ryttaren når 18 års ålder. Om ponnyn presterar mycket bra på tävlingsbanan är den ofta värdefull. De kända konsumentköpsmålen rörde 38 st. ponnyer och 155 st. hästar. Värdet på dessa ponnyer låg mellan 12 000 kronor upp till 500 000 kronor och med ett snittpris på 85 000 kronor.

Motsvarande siffror för stora hästar är ett pris som låg mellan 5 000 och 1 250 000⁴⁶ kronor med ett snittpris på 87 200. (Det måste noteras att skadeståndsyndikatet såvitt avsåg hästen för 5 000 kronor låg över 60 000 kronor)

En process rörande pony är inte sällan problematiskt eftersom ryttaren, allteftersom processen pågår, närmar sig gränsen för när han/hon kan få tävla den. En pony blir därmed än mer en "färskvare" än en häst.

⁴⁵ Värdet på denna häst 1 250 000 kr (1 000 000 kronor plus moms) har bedömts förrycka alla beräkningar och jämförelser. Eftersom hela undersökningen har koncentrerats på KKL bör, i normalfallet, köparen vara en "vanlig" konsument.

⁴⁶ Här har sålunda den tidigare nämnda dyrbara hästen tagits med i beräkningen

1.11.3.3 Yrkade skadestånd

Vid hävning av ett köp av lösa saker har, enligt KKL, köparen även ”*rátt till ersáttning för den skada han lider*”.⁴⁷ Skadeståndet brukar normalt bestå av kostnader för transporter, veterinárundersökningar/behandlinger, hovslageri, stallhyra och foder. I många fall blir detta belopp större än själva värdet på hästen. Medelbeloppet för skadestånd vilket yrkas i konsumentköpmål uppgår till 44 200 kronor och varierar mellan 1 500 kronor upp till 395 200 kronor. Storleken på skadeståndet har ingen korrelation med värdet på hästen.

Det skall i sammanhanget noteras att skadeståndet normalt är dynamiskt under hela processen genom att det i stámningsansökan yrkade skadeståndet ökar varje månad. Stallhyra, foder och hovslagaren brukar vara de frámsta posterna. Det kan här noteras att kostnad för stallplats och foder kan uppgå till ca 9 000 kronor/månad. En process där hästen står med dylik stallhyra – som självklart är att betrakta som mycket dyr, men inte alls ovanlig – blir för den tappande parten en minst sagt dyrbar affár.

1.11.3.4 Tidsutdrákt

Tiden som förflyter mellan att tvist uppstått och till saken är löst har undersökts. Tiden har inte bara stor ekonomisk betydelse – frámst eftersom skadeståndsbeloppet stiger – utan även på grund av att hästen har en relativt begránsad livslángd. Det är sannolikt att en frisk häst uppnår tjugo års álder. Den arbetande hästen anses vara gammal när den är ungefár sjutton år. (uppgifterna är obekráftade och ej styrkta). Tiden har även betydelse för ponnyer eftersom ägaren/ryttaren ej kan tävla hästen efter att han uppnått 18 års álder. Dessutom har tiden stor betydelse för hästen eftersom den, med en hög grad av sannolikhet och som tidigare berörts, under pågående tvist varken tränas eller tas särskilt om hand. Detta är således bakgrunden till att vi även undersökt tidsutdrákten.

I de undersökta konsumentköpmålen ligger medeltiden från dag för stámningsansökan till avslut på 212 dagar. Den kortaste noterade tiden ligger på 23 dagar, vilket motsvarar knappt en månad. Den längsta noterade tiden ligger på 2084 dagar d.v.s. mer än 5½ ár! Den kortaste tiden för att erhålla dom i saken har uppgått till 269 dagar och den näst kortaste tiden 384 dagar.

Här måste uppmárksammas att tid även förflyter från det att köparen finner något han vill reagera emot till dess talan väcks. Tveksamhet och sökande efter ombud tar även det tid. Sálunda är den tid som redovisas här är betydligt lángre i verkligheten för den pågående tvisten (ofta till skada för hästen).

1.11.3.5 Förlikning / dom

---

⁴⁷ 14 § Konsumentköplag.

Förlikning innebär en frivillig uppgörelse mellan parterna. Inför ingåendet av förlikning gör bägge parter sin egen bedömning om utsikt till framgång och/eller risk för förlust. Vid förlust måste även svaranden – särskilt när det rör hästmål där processen rör hävning eller återgång av köp, även ta in i sin bedömning hur hästen ser ut vid en tappande dom. Hans situation efter en eventuellt tappande dom är att han får tillbaka en häst som inte är i samma skick som den var när han sålde den och kanske t o m dåligt eller felbehandlad hos köparen.

Som framgår ovan utgör förlikning det tveklöst vanligaste avslutet på ingivna stämningsansökningar.

1.11.4 Konsumentköplagens skyddsintresse

Hästen för 1 250 000 kronor avviker kraftigt från "normalhästen". Detta påverkar dock inte analysen. Att köpa och sedan inneha häst förutsätter att ägare är ekonomisk stark. Utan att saken särskilt har undersökts uppskattas kostnaden för att äga häst till något i storleksordningen 3 000 – 20 000 kronor/månad däri inkluderat allt utom köpeskillingen.(motsvarande avskrivning).

Konsumentlagstiftningens syfte är att skydda konsumenten som svagare part i förhållande till den starkare näringsidkaren. Eftersom grund för att anta att köparen i hästaffärer är en svagare part saknas kan man heller ej säga att det bakomliggande syftet med KKL uppnås. (Dessutom undermineras syftet av lagstiftarens vilja att uttryckligen undanta alla levande djur från tillämpning av KTJL.)

1.12 Försäkring

Nedan följer mycket kortfattat beskrivning över de olika i sammanhanget relevanta försäkringarna

1.12.1 Hästförsäkringar

Normalt är en privatägd häst försäkrad med en s.k. A-1 försäkring. Denna innebär i korthet bl.a. att ägaren får ut livvärdet på hästen om den ej går att nyttja för avsett ändamål d.v.s. det krävs ej att den är "dödligt skadad".

1.12.2 Hemförsäkring

Med en sannolikhet gränsande till visshet har samtliga hästägare en hemförsäkring. I denna försäkring ingår ett rättsskyddsmoment vilket kan nyttjas vid tvist om ett hästköp. Maximal ersättning ligger i storleksordningen 150 000 – 200 000 kronor med en självrisk uppgående till 20 procent.

1.12.3 Företagsförsäkring

Många men långt ifrån alla näringsidkare har någon slags företagsförsäkring eller liknande. Denna har – i likhet med hemförsäkringen – ett rättsskyddsmoment i ungefär liknande storleksklass som hemförsäkringen. Det som dock kan inträffa för en "hästhandlare" är att försäkringsbolaget kan vägra försäkringstagaren att nyttja denna del av försäkringen med motivering att en hästköparens hävning av ett hästköp skall betraktas som en ordinär affärsrisk vilket försäkringen ej täcker.

Slutsatser och sammanfattande kommentarer

En slutsats vi har dragit av projektets resultat är att hästen i många fall far illa av att genomgå en långdragen rättsprocess. Inte sällan är hästen dessutom redan avlivad innan målet tas upp i domstol.

Den genom undersökningen nu kända tidsutdräkten mellan mål initierats till dess saken avgjorts är mycket lång med tanke på att det är fråga om levande djur vilka har krav på daglig tillsyn och skötsel.

Att antalet tvister är ökande är helt klart.

Anledningen till tvisternas uppkomst synes ligga i en brusten förväntan. Denna brustna förväntan bottenar ej sällan – enligt veterinärerna – på okunskap hos köparen. Denna okunskap hos köparen stärks av att lagstiftaren, genom utformningen av KKL, uppmuntrar honom att vara oförsiktig. Konsumentköparen har inte ens någon undersökningsskyldighet när han köper en häst!

Efter en framgångsrik hävning av ett hästköp återgår hästen till den ursprungliga ägaren. Detta innebär att kanske flera års arbete på en häst har spolierats på ett par månader.

Det räcker dock inte med enbart detta. Bland många hästköpare synes det, grundat på stämningsansökningarnas utformning, idag ha vuxit fram en känsla av styrka eller "odödlighet". Köparna verkar ha bibringats uppfattningen att man ej behöver vara försiktig vid inköpet av en häst. "Det finns ju alltid KKL som skyddar mig om hästen inte är bra". Principen om *Caveat Emptor* – "köparen må akta sig" d.v.s. att en köpare skall iaktta försiktighet – finns inte i KKL. Principen har dock en framskjuten roll i KöpL, inte minst med tanke på köparens undersökningsplikt som det inte finns någon motsvarighet till i KKL. Vidare skall noteras att många rådgivare av olika slag anser att en köpare av en häst ju "alltid kan lämna tillbaka hästen". Därför är det inte så noga. Det som rådgivaren dock mycket sällan väger in i bilden är den ofta långa tid som förflyter från uppkommen tvist till avslutningen av densamma. Den mentala stress som uppstår under hela perioden får köparen aldrig ersättning för. Och i de fall där köparen i slutändan inte når framgång är känslan av besvikelsen ofta mycket stor. Detta är inte unikt för hästtvister men det är hela tiden fråga om en levande varelse till vilken hästägaren alltid har någon mental relation.

Slutligen skall projektets frågeställningar återges och/kanske ånyo/ besvaras i korthet.

Har antalet hästtvister ökat de senaste åren? Svaret är tveklöst ja.

Kan hästar undantas från tillämpning av KKL? –Vi menar att denna fråga är besvarad med hänvisning till att det inte föreligger någon omständighet som gör att hästar inte ska undantas från lagen. Att levande djur undantas från KTJL anser vi vara tillräckligt skäl till att samma bedömning bör kunna göras i fråga om KKL. Säljaren av en häst typiskt sett är densamma som personen som upplåter t.ex. stallplats och viss behandling av hästen och köparen är densamma som kommer att efterfråga t.ex.

stallplats och behandling. Att en person åtnjuter konsumenträttsligt skydd i en skyddslag (KKL), men redan, efter analys därom, tidigare var undantagen från det i en annan (KTJL) tyder klart på att frågan analyserats alls vid tillkomsten av KKL. Det borde även på den grunden inte föreligga några skäl för att en köpare av en häst (eller något levande djur) skall omfattas av de tvingande reglerna i KKL.

Frågan om djurskyddet blir åsidosatt i samband med tvister? – har besvarats av de hästveterinärer som medverkat i undersökningen. Här har vi visat att ett stort antal hästar har avlivats och att en bidragande orsak är den s.k. A1-försäkringen som ger köparen en möjlighet att få tillbaka sina pengar om hästen döms ut av veterinär även om inte säljaren behöver ta tillbaka hästen. Hästen är, som alla djur, helt försvarslös mot dålig behandling vilket begreppet "övergiven" måste betraktas som.

Hur vanligt förekommande är åberopandet av den omvända bevisbördan i 20 a § KKL? Genom undersökningen av stämningsansökningarna har vi sett att 20 a § i de allra flesta fall åberopas. Det beror på att de flesta av köparna riktar sina krav om återgång av köp inom den första sexmånadersperioden. En slutsats som kan dras av detta är att de flesta fel "uppkommer" inom sex månader från köpet. Detta bör kunna förklaras av att hästen påverkas mest under den första tiden av en ny ryttare och ny miljö.

Frågan om vad stämningsansökningarna grundar sig på, m.a.o. vilket fel köparen åberopar m.m. stämde väl överens med den uppfattning veterinärerna hade om vilka de vanligaste felen var. Den slutsats vi kan dra av detta är som den allmänna uppfattningen har varit att köparen letar efter en häst som skall motsvara hans förväntningar om att tävla stora klasser och kanske t.o.m. tjäna pengar på hästen. Det vi funnit är att det inte sällan är köparens bristande förmåga som ligger bakom köparens uppfattning om att hästen har brister. Köparen överskattar i många fall sin egen förmåga och hamnar i en situation som blir ohållbar. Att resultatet blir att felen som åberopas grundar sig på olika röntgenutlåtanden torde bero på att köparen, när en stämningsansökan skall ges in, behöver starka bevis för sitt påstående. För att styrka påståendet om att ett fel förelåg vid tiden för köpet genomförs en röntgenundersökning, vilken därmed kan förevisas som skriftlig bevisning för rätten.

Kontaktperson

Advokat Carl-G Leissner

Öberg & Heijne Advokatbyrå
Sturegatan 32
114 36 Stockholm

Telefon: 08-545 665 70
e-mail: carl-g.leissner@o-h.se

Bilaga 1 ⁴⁸

1.13 Samfällt uttalande från tyska hästsportförbund

Resolution

från

Deutschen Reiterliche Vereinigung e.V (FN)
(och 26 tyska avelsorganisationer som tillhör den)
Arbeitsgemeinschaft der Deutes Tierzüchter e.V (ADT)
[förening för tyska djuruppfödare],
Hauptverband für Traber-Zucht und –Rennen e.V (HVT)
[förbundet för avel av galopp- och tävlingshästar]
Deutsche Gesellschaft für Agrarrechts (DGAR)
[tyska föreningen för jordbrukslagstiftning] och
Gesellschaft für Pferdemedizin (GPM)
[föreningen för medicin för hästar]

för

Revidering av konsumentköpsdirektivet 1999/44 för försäljning av djur

Med införandet av den tyska lagen för modernisering av lagbestämmelserna om avtalsförpliktelser och de förbundna genomförandebestämmelser av konsumentköpsdirektivet – direktiv 1999/44 EG – den 1 januari 2002, är det nu dags att efter en period på fyra och ett halvt år, överblicka läget för vilka rättsliga och praktiska/ekonomiska följder införandet av direktivet har haft för marknadsaktörerna i samband med köp och försäljning av djur.

En diskussionspunkt ända från starten har varit om djur över huvud taget faller inom ramen för lagen om konsumentvaror . Ordet "konsumentvaror" verkar opassande eftersom det underförstås att djuren "konsumeras", trots det faktum att lagstiftarna åtminstone i Tyskland har engagerat sig i ett etiskt motiverat djurskydd. Men djurskyddsfrågor är inte oförenliga med den europeiska lagstiftningen heller, som den senaste förordningen om djurtransporter visar.

Nedan visas därför, i ett sammanhang med en kort tillbakablick på den historiska rättsliga utvecklingen och några kommentarer om effekterna av nuvarande rättsliga osäkerheter, att en revidering av direktivet 1999/44 EC för försäljning och köp av djur därför brådskar.

Samtidigt krävs också en del förändringar av formuleringarna i den tyska lagen.

Det är en lämplig tidpunkt att föreslå en revidering eftersom kommissionen själv har som mål att granska användningen av direktivet och att rapportera resultaten av granskningen till det europeiska parlamentet och rådet (art. 12 direktiv 99/44 EC granskning).

I.

Europeisk lagstiftning

En granskning av den historiska framväxten av konsumentköpsdirektivet ger redan anledning att ifrågasätta om djur över huvud taget ska ses som konsumentvaror.

Den viktigaste prioriteten i den europeiska lagstiftningen var att specifikt reglera handeln mellan företagare och konsument, med målet att införa ett förbättrat enhetligt konsumentskydd på EU-nivå (EU-kommissionens förslag från 1996-10-16, EU:s officiella tidning C 307, sidan 8 och följande sidor). I detta syfte används det rättsliga instrumentet för

⁴⁸ Egen översättning.

omvänd bevisbörda. Detta är ett av de huvudsakliga problemen som associeras med försäljning och köp av djur.

Omvänd bevisbörda innebär egentligen att om det i samband med försäljning och köp av konsumentvaror (dvs. det rättsliga förhållandet mellan en kommersiell säljare och en privat köpare) upptäcks, inom en period av sex månader efter köpet, att det för den sålda varan finns en avvikelse enligt avtal, så åligger det i motsats till den vanliga regeln om bevisbörda, säljaren att bevisa att det vid tidpunkten för övergång av risk, inte fanns någon avvikelse hos varan.

Detta ska inte bara gälla när den omvända bevisbördan är oförenlig med varans beskaffenhet eller avvikelens beskaffenhet.

Baserat på lagstiftarnas motiv och den rättsliga processens karaktär med vilket direktivet utfärdades, är det nödvändigt att undersöka, med hänsyn tagen till regeln om bevisbörda, om de europeiska lagstiftarnas avsikt någonsin varit att djur över huvud taget skulle ingå i direktivet. Medan det stämmer att motiven ensamma inte kan erbjuda tillräcklig säkerhet i beskrivningen av varorna som är undantagna från kraven om omvänd bevisbörda, finns det dock inga indikationer som föreslår att lagstiftningen ville se djur frångå från regeln eller om det ens övervägts att de skulle omfattas av regeln.

1. Omvänd bevisbörda ska inte gälla för **förgängliga varor**. Intentionen var därför att skydda konsumenterna från tillverkade varor med bristfällig utformning och för att balansera tillverkarnas och deras återförsäljares entreprenörs- och kunskapsfördelar gentemot konsumenterna (Bemann, RdL 2006, sida 197 och följande sidor).

Livsmedel anses också vara typiska undantag (Grundmann/Blanca/Hondius, EU-Kaufrechts-Richtlinie, kommentar 202, art. 5 RZ-21). Djur som har livsmedelsstatus kan därför inte ha varit tänkta att ingå i direktivets omfattning, eftersom lagstiftningen endast avsåg att på ett rättvisat sätt utjämna säljarens kunskap om den sålda produktens design eller säljarens närhet till tillverkaren, jämfört med konsumentens. Därför, baserat på en teleologisk tolkning av direktivet som det ser ut, är djur inte varor. Djuruppfödare och säljare har inte bättre möjlighet att känna till djuret än köparen har, dvs. konsumenten. Uppfödare har ingen designplan att följa för djuravel. För att få kunskap om ett djurs hälsotillstånd, är både säljare och köpare beroende av veterinärundersökningar. Sådana undersökningar har dock, och speciellt när det handlar om levande djur, endast ett begränsat informationsvärde och det informationsvärdet gäller vanligtvis endast för den tidpunkt då undersökningen gjordes (Stadler, Pferdespiegel 2005, sidan 51 och följande sidor). Se mer om detta i avsnitt IV.

I sitt ställningstagande från 1996-11-27 som begärdes av lagstiftaren, rekommenderade den Ekonomiska och sociala kommittén 1996-11-27 (EU:s officiella tidning från 1998-10-31), sid. 46 och följande sidor) redan att bevisbördan endast ska vara omvänd i de fall då entreprenören har bättre kunskap om produkten än konsumenten.

2. Även det faktum att den ständiga kommittén för djurskydd som satts upp av resolution 77/505/EEC från 1977-07-25 (EU:s officiella tidning L. 206 från 1977-08-12, sid. 11) inte var delaktig i lagstiftningsprocessen trots att kommittén alltid rådfrågades i alla andra lagstiftande processer där djuravelsfrågor kunde påverkas, visar att det inte fanns någon avsikt från lagstiftarens sida att blanda sig i de ekonomiska och juridiska intressen inom djuravel.

Mot bakgrund av det föregående, finns det stora tveksamheter till om lagstiftningen avsåg att djur också skulle omfattas av bestämmelserna i konsumentvarudirektivet. Därför är det dags att få ett klagörande uttalande från lagstiftaren så att försäljning av djur otvetydigt kan tas bort från bestämmelserna i konsumentköplagen.

II.

Domstolsutslag och litteratur

1. Som det kunde förväntas har huvudfrågorna i domarna i de viktigaste fallen som tagits upp i den tyska federala domstolen (Bundesgerichtshof - BGH) under de senaste två åren handlat om begagnade bilar och djur, och speciellt hundar och hästar. I detta sammanhang är i stort sett ingen annan bestämmelse i lagen för närvarande så omtvistad som regeln om omvänd bevisbörda.

Domstolarna har erkänt att försäljning av djur utgör ett speciellt problem inom området konsumentvaror. Icke desto mindre har – trots att det ibland är motsäggande, ibland jämkande resonemang – utslagen vid mål upprätthållit principen om omvänd bevisbörda som det anges i § 476 i den tyska civillagen (BGB) även i samband med försäljning och köp av djur (den senaste BGH-domen från 2006-03-29 – VIII ZR 173/05). Medan BGH inte ser några speciella aspekter att ta hänsyn till vid vissa djursjukdomar-/avvikelse och erkänner skillnaden mellan djur och varor, står de icke desto mindre fast vid det felaktiga och underliggande antagandet för vilket det tyska parlamentet också fallit offer, att en kommersiell säljare har "bättre kunskapsmöjligheter" om djurets tillstånd vid överföring av risk än vad köparen har.

Dock har en företagare som säljer djur inte bättre kunskapsmöjligheter än konsumenten. Han har endast kännedom om djurets uppenbara skick, vilket konsumenten också kan se. Båda parter är beroende av veterinäre experter. Om svårigheterna om det senare, kommer mer att sägas i avsnitt IV.

2. Den juridiska litteraturen har också ägnat stor uppmärksamhet åt de speciella aspekter som ingår i djurförsäljning. Bland de som kommenterat de komplexa juridiska frågorna, står en röst ut framför de andra.

Prof. Harm-Peter Westermann, medlem i Kommissionen för lagbestämmelser om avtalsförpliktelser, skriver:

Vid köp av en levande varelse, vilken behandlas som en sak i lagen, möter föreskriven försäljningslag sina begränsningar. Speciellt vid användning av försäljningslagen för försäljning och köp av hästar uppstår det kontinuerligt problem som var okända under den gamla lagbestämmelsen om avtalsförpliktelser. Förhållandena som rör försäljning eller köp av hästar som kan tas från rättspraxis och från litteraturen anger inte helt och hållet att det i samband med försäljning av levande objekt som andas, såsom ett djur som även kan utsättas för viktiga förändringar och påverkan från miljön, är det alltid nödvändigt att hävda säljares fulla ansvar (Westman, Zu den Gewährleistungsansprüchen des Pferdekäufers, ZGS 2005, sidan 343 och följande sidor).

Det förekom även ett ökande antal kritiska röster vid den 2a tyska juridiska konferensen för hästsporter 2006 i Aachen, där juridiska experter som är specialiserade inom "hästsportlagstiftning"

och experter inom veterinärmedicin deltog. De påvisade, både ur en juridisk och medicinsk synvinkel, de begränsningar och de osäkerheter och därmed brister som det nuvarande rättssystemet å ena sidan har, och de förväntningar som veterinärkåren måste räkna med att hamna inför, och som i vissa fall är omöjligt att uppfylla, å andra sidan.

III.

Krav på veterinärkåren

På grund av den rättsliga situationen, tvingas inte bara advokater utan även säljare och köpare att bedöma ett djurs (hälso)tillstånd – och speciellt för häst – för att få ett utlåtande från veterinärerna som, förutom att bedöma djurets hälsotillstånd så objektivt som möjligt, även förväntas inkludera en prognos. En sådan prognos kan ofta spela en väsentlig roll i köpbeslutet, med djurets förväntade lämplighet för användning inom sport, ridning eller avel. Sett från den omvända bevisbördan, förväntas veterinären även att kunna bedöma ett djurs hälsotillstånd tillbaka i tiden, vid tiden för överföring av risken (dvs. upp till sex månader tidigare).

Speciellt röntgenundersökningar och bedömningar som är del av standardundersökningen är en ofta diskuterad punkt på veterinärklinikerna. Det visar tydligt på begränsningarna som veterinärmedicinen har när de ska assistera alla inblandade parter enligt de rättsliga krav som ställs i konsumentköplagen.

För en klinisk frisk häst, dvs. som är fri från hälta, kan man ofta få helt olika röntgenresultat. Sett ur ett veterinärmedicinskt perspektiv, är inte avvikelser från normen för röntgenbilder automatiskt detsamma som en verklig avvikelse rättsligt sett. Det finns hästar med onormala röntgenfynd som, trots att de använts under lång tid, inte visar några symptom på hälta, medan hästar å andra sidan plötsligt kan få hälta, även om röntgenfynden varit negativa (Stadtler, Anspruch und Wirklichkeit der röntgenologischen Bewertung. Deutscher Pferderechstag 2006).

Eftersom det fortfarande idag i stort sett inte finns några studier över lång tid med röntgenfynd och eftersom utvecklingen av sjukdom kan beror på en mångfald av olika faktorer (stress, foder etc.), är det omöjligt att förutse en hästs "hållbarhet" (Stadtler, som nämnts i tidigare avsnitt). För övrigt utförs undersökningar på vissa kroppsområden på hästen (strålbensområdet), i vilka avvikelser från idealet hittades i 44 % av friska hästar (Hertsch et al. Röntgeologische Befunde warmblütiger deutscher Auktionspferde, Pferdehellkunde 1997, sidorna 97-109). För andra kroppsområden (rygggrad och ryggkotor) hittades avvikelser från idealet i 67,5 % för helt kliniskt friska varmblodshästar (Ranner et al., PhK 2002 sidan 21 och följande sidor). I motsats till de livlösa objekt som normalt förknippas med försäljning av konsumentvaror, händer det mycket sällan i naturen att levande organismer exakt motsvarar ett fördefinierat ideal.

Allt detta visar att den tyska lagstiftningen hade fel som trodde att det är möjligt att med vetenskapliga medel fastställa om, t.ex. en avvikelse redan existerade vid tidpunkten för överföringen av risk. Detsamma gäller för svårigheten att förutsäga "hållbarheten" hos ett djur.

IV.

Konsekvenser för marknadsaktörerna

1. Vid en första anblick, verkar konsumentköplagen erbjuda köpare ett oproblemiskt konsumentskydd.

Om en tvist uppstår, kommer köparen att upptäcka att köpet av en levande varelse medför osäkerheter vad gäller rättspraxis som inte förmår ge en klar riktning (för denna punkt se Dauner-Lieb, 4 1/2 Jahre Gesetz zur Modernisierung des Schuldrechts

– Das neue Schuldrecht und der BGH – Eine Zwischenbilanz, AnwaltsB 7/2006, sidan 430 och följade sidor) och veterinärmedicinen kan inte erbjuda någon entydig hjälp. Faktum är att ett djur är ett objekt som det inte finns något exemplar att jämföra med, en produkt från naturen, ingen generisk produkt som t.ex. en tvättmaskin. Detta blir snart klart för en köpare när hans känslomässiga band till en häst gör det nästan omöjligt för honom att returnera djuret till säljarens stall i flera månader, för ytterligare träning eller för att förbättra djurets näringsstatus. Men även i fråga om att åtgärda avvikelser, som sett ur ett medicinskt perspektiv ofta är omöjligt, är det en deprimerande sak för köparen. Och omöjligheten i att förutse hästens "hållbarhet" är det sista strået. Att leverera en ersättning, dvs. en annan häst är praktiskt omöjligt eftersom varje häst är en individ.

Detta utgör alla de svårigheter som köparen måste brottas med, medan allt han ville var att använda sig av konsumentskyddet.

2. Alla oförutsägbara händelser och svårigheter sett ur veterinärsynpunkt och de praktiskt taget oundvikliga - och viktiga - rättsliga oklarheter leder till resignation för de kommersiella säljarna, av vilka en majoritet är små uppfödare (med en eller två avelsston). De kan inte förutspå den ekonomiska risken för svårigheterna som beskrivs ovan (Krebs DB 2000, sidan 16, Bemman RdL 2005, sidan 57 och följande sidor; ders. AgrarR 2006, sidorna 189 och följande sidor). Egentligen har uppfödare inte någon annan möjlighet att känna till hälsotillståndet hos djuret än köparen har. Djuravel följer ingen designplan framtagen av uppfödaren (ärende: omvänd bevisbörda).

Långa begränsningsperioder innebär ett behov av att göra lågsiktiga finansiella avsättningar, ifall köparen skulle bestämma sig för att återkalla köpet eller begära kompensation (ärende: lagenliga begränsade perioder).

Under de senaste åren, har de tyska hästavelsorganisationerna registrerat en nergång i aveln med 20 % på grund av orsakerna ovan. Uppfödarna ger helt enkelt upp avel. Ett bestånd med avelsston som byggts upp under årtionden håller gradvis på att förloras. Tyskland håller på att förlora sin enorma avelspotential, med alla de ekonomiska konsekvenser det leder till. De håller på att förlora sitt goda rykte som den viktigaste hästavelsnationen i världen.

Därför vädjar den tidigare nämnda organisationen

- **Om att åtgärder ska vidtas på EU-nivå för att försäljning och köp av djur inte längre ska vara underställt de strikta reglerna i konsumentköplagen.**

Bilaga 2

1.14 Gallianofallet

Problematiken med konsumentlagstiftningen belyses väl genom fallet med *Galliano Galliano*. Fallet följer tydligt det mönster som vi har upptäckt är vanligt inom tvister med anledning av hästköp och visar klart på vad som kan uppstå.

Galliano Galliano överläts den 2 augusti 2005. Både säljare och köpare var privatpersoner. *Galliano* överläts för 150 000 kr. Köpet förmedlades av en näringsidkare (nedan Bolaget). Genom reglerna i 1 § 2 st KKL var KKL tillämplig på tvisten. Detta grundade sig på att köpet förmedlats av en näringsidkare.

Bakgrund

Galliano köptes efter genomförd godkänd veterinärbesiktning. *Galliano* var vid köpet 12 år gammal och utbildad till medelsvår nivå i dressyr. Köparen hade inte själv kunskap på denna nivå och meningen var att *Galliano* skulle vara lämplig för köparens egen vidareutbildning. Efter ca tre månader upptäckte köparen att det inte gick som hon hade förväntat och hon tog då *Galliano* till veterinär. Denne konstaterade att *Galliano* sannolikt var behäftad med *spondylos i brösttryggen*. Efter en tid hävdades köpet och eftersom säljaren ej ville ta tillbaka *Galliano* uppstod tvist.

Tingsrätten⁴⁹

Målet avgjordes i huvudfrågan om huruvida diagnosen *spondylos* hade någon betydelse för användningen av *Galliano* och därmed skulle utgöra ett fel som innebar hävningsgrund. Andra frågeställningar i målet blev ej relevanta för utgången i målet. I domskälen kom TR fram till att svårigheten för säljaren att bevisa att felet inte fanns vid tiden för riskens övergång gör beviskravet för presumptionen om ursprungligt fel i 20 a § KKL var relativt lågt. Därmed kullkastades den bevisbörda som enligt paragrafen åligger säljaren och det var köparen som måste bevisa att felet förelåg vid tiden för köpet.

TR ansåg att *spondylos* förelåg vid tiden för avlämnandet, men det kunde inte anses att *spondylos* utgjorde ett sådant fel som innebar funktionsstörning.

TR ansåg i sin bedömning att köparen inte visat att *Galliano* var behäftad med något fel som inverkar på *Gallianos* användning och käromålet ogillades

Hovrätten⁵⁰

---

⁴⁹ Dom 2008-04-10, Mål T 668-06, Eskilstuna TR.

⁵⁰ Dom 2009-04-09, Mål T 3977-08, Svea Hovrätt.

Domen överklagades av käranden och förhandling fördes i Svea HovR.

I HovR lades stor vikt vid en av veterinärernas vittnesutsaga. Utifrån denna dömde rätten helt efter uppgiften om att spondylos kunde ge upphov till funktionsstörning och att så var fallet med *Galliano*. I ett intyg daterat 4 juli 2007 har en annan av de veterinärer som undersökt *Galliano* skrivit att *Galliano* inte har någon användbarhet i framtiden som brukshäst. Dessa två utsagor har visat sig vara avgörande för HovR:s bedömning.

Trots uppgifterna om att *Galliano* inte var behäftad med något fel vid köpet samt att ett flertal veterinärers uppgifter om att effekterna av spondylos inte behöver innebära funktionsnedsättning eller smärta, bedömdes spondylosen utgöra ett fel enligt HovR.

HovR ansåg därmed och efter att *Galliano* var behäftad med fel som medfört funktionsstörning och att köparen därav inte kunnat använda *Galliano* till avsett ändamål. Bolaget dömdes att till köparen utge totalt ca 578.000 kr. (150.000 kr (återbetalning av köpeskillingen) + 261 000 (skadestånd) + 166.000 - rättegångskostnader). Till detta kommer egna rättegångskostnader om uppskattningsvis motsvarande belopp som käranden erkänts.

Sålunda kostade det Bolaget ca 730.000 kronor att köpa en häst som sålts för 150 000 kronor.

Domen vann laga kraft den 8 maj 2009 d v s 1 365 dagar (eller ca 3 och $\frac{3}{4}$ år) efter den överläts

Paradoxal avslutning

Fallet med *Galliano* följer som nämnts ett liknande mönster som vi har kunnat se i många av de fall som rör hävning av hästköp, dock finns en fortsättning som inte är så vanligt förekommande. I många fall slås hästen ut och köparen/ägaren får ersättning för hästens värde ur sin försäkring. I *Gallianos* fall blev det ej så och Bolaget rehabiliterade den d v s träningen återupptogs. *Galliano* reds och tävlades därefter i Medelsvår dressyr av en av Bolagets anställda och har sedan november 2009 varit utlånad till en skicklig ryttare. Sedan dess har *Galliano* ej visat några symptom på "fel" eller skada.

Galliano är i skrivande stund (november 2010) fortfarande i gång och fungerar fortfarande (vid 18 års ålder) som tävlingshäst på relativt hög nivå.

Galliano är sålunda i allra högsta grad användbar som brukshäst, vilket helt står emot det veterinärintyg som lämnades tre år tidigare och som var avgörande för HovR:s bedömning.

Bolaget som förmedlade *Galliano* har lidit svåra ekonomiska förluster för en affär som ter sig bygga, inte på ett felaktigt köp, utan på konsumentens möjlighet att utnyttja den gällande rätten till sin egen fördel.

Målet visar hur en köpare med stöd av Konsumentlagen kan på ett orimligt och oförtjänt sätt skada en näringsidkare.

Bilaga 3

1.15 Utdrag ur Köplagen

17 § KöpL

Varan skall i fråga om art, mängd, kvalitet, andra egenskaper och förpackning stämma överens med vad som följer av avtalet.

Om inte annat följer av avtalet, skall varan

1. vara ägnad för det ändamål för vilket varor av samma slag i allmänhet används,
2. vara ägnad för det särskilda ändamål för vilket varan var avsedd att användas, om säljaren vid köpet måste ha insett detta särskilda ändamål och köparen har haft rimlig anledning att förlita sig på säljarens sakkunskap och bedömning,
3. ha egenskaper som säljaren har hänvisat till genom att lägga fram prov eller modell, och
4. vara förpackad på vanligt eller annars försvarligt sätt, om förpackning behövs för att bevara eller skydda varan.

Om varan avviker från vad som föreskrivs i första eller andra stycket eller i något annat avseende avviker från vad köparen med fog kunnat förutsätta, är varan att anse som felaktig.

Befintligt skick

19 § KöpL

Även om varan har sålts i "befintligt skick" eller med ett liknande allmänt förbehåll skall den anses felaktig, om

1. varan inte överensstämmer med sådana uppgifter om dess egenskaper eller användning som säljaren har lämnat före köpet och som kan antas ha inverkat på köpet,
2. säljaren före köpet har underlåtit att upplysa köparen om ett sådant väsentligt förhållande rörande varans egenskaper eller användning som han måste antas ha känt till och som köparen med fog kunde räkna med att bli upplyst om, under förutsättning att underlåtenheten kan antas ha inverkat på köpet, eller
3. varan är i väsentligt sämre skick än köparen med hänsyn till varans pris och övriga omständigheter med fog har kunnat förutsätta.

När en begagnad vara har sålts på auktion, anses den såld "i befintligt skick". Vid tillämpning av första stycket 3 skall hänsyn i så fall tas till utropspriset

Undersökning av varan före köpet

20 § KöpL

Köparen får inte såsom fel åberopa vad han måste antas ha känt till vid köpet.

Har köparen före köpet undersökt varan eller utan godtagbar anledning underlåtit att följa säljarens uppmaning att undersöka den, får han inte såsom fel åberopa vad han borde ha märkt vid undersökningen, om inte säljaren har handlat i strid mot tro och heder.

Andra stycket gäller även när köparen före köpet har fått tillfälle att undersöka prov på varan och felet gäller en egenskap som skulle framgå av provet.

Undersökning av varan efter avlämnandet

31 § KöpL

När varan har avlämnats skall köparen så snart omständigheterna medger det undersöka den i enlighet med god affärssed.

Framgår det att varan skall transporteras från platsen för avlämnandet, får köparen vänta med undersökningen till dess att varan har kommit fram.

Om köparen ändrar bestämmelseorten medan varan är på väg eller sänder varan vidare utan att ha haft skälig möjlighet att undersöka den och säljaren vid köpet kände till eller borde ha känt till möjligheten av en sådan omdestinering eller vidaresändning, får undersökningen uppskjutas till dess att varan har kommit fram till den nya bestämmelseorten.

1.16 Utdrag ur Konsumentköplagen

1 § KKL

Denna lag gäller köp av lösa saker som en näringsidkare säljer till en konsument.

Lagen gäller även i fall då säljaren inte är en näringsidkare, om köpet förmedlas för säljaren av en näringsidkare. I sådana fall svarar både näringsidkaren och säljaren för säljarens skyldigheter enligt lagen.

Lagen gäller i tillämpliga delar även byte av lösa saker.

I denna paragraf avses med

1. *konsument*: en fysisk person som handlar huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet,
2. *näringsidkare*: en fysisk eller juridisk person som handlar för ändamål som har samband med den egna näringsverksamheten.

16 § KKL

Varan skall i fråga om art, mängd, kvalitet, andra egenskaper och förpackning stämma överens med vad som följer av avtalet. Den skall vara åtföljd av de anvisningar som behövs för dess installation, montering, användning, förvaring och skötsel.

Om inte annat följer av avtalet, skall varan

1. vara ägnad för de ändamål för vilka varor av samma slag i allmänhet används,
2. vara ägnad för det särskilda ändamål för vilket köparen avsåg att varan skulle användas, om säljaren vid köpet måste ha insett detta särskilda ändamål,

3. stämma överens med den beskrivning som säljaren har lämnat och ha de egenskaper som säljaren har hänvisat till genom att lägga fram prov eller modell, och
4. vara förpackad på vanligt eller annars försvarligt sätt, om förpackning behövs för att bevara eller skydda varan.

Varan skall anses felaktig,

1. om den avviker från vad som föreskrivs i första eller andra stycket,
2. om säljaren före köpet har underlåtit att upplysa köparen om ett sådant förhållande rörande varans egenskaper eller användning som han kände till eller borde ha känt till och som köparen med fog kunde räkna med att bli upplyst om, under förutsättning att underlåtenheten kan antas ha inverkat på köpet eller,
3. om varan i något annat avseende avviker från vad köparen med fog kunnat förutsätta.

17 § KKL

1. Även om en vara har sålts i "befintligt skick" eller med ett liknande allmänt förbehåll, skall den anses felaktig, om den är i sämre skick än köparen med hänsyn till varans pris och övriga omständigheter med fog har kunnat förutsätta.
2. När en begagnad vara har sålts på en auktion, där köpare har möjlighet att personligen närvara vid försäljningen, anses den såld i "befintligt skick". Vid tillämpning av första stycket skall hänsyn i så fall tas till utropspriset.

20 a § KKL

Ett fel som visar sig inom sex månader efter det att varan avlämnades skall anses ha funnits vid avlämnandet, om inte annat visas eller detta är oförenligt med varans eller felets art.

Vid köp av byggnadsdelar som är avsedda att utgöra en huvudsaklig del av ett en- eller tvåbostadshus gäller vad som sägs i första stycket fel som visar sig inom två år efter avlämnandet.

1.17 Utdrag ur Konsumenttjänstlagen

1 § 1 st KTJL

Denna lag gäller avtal om tjänster som näringsidkare utför åt konsumenter i fall då tjänsten avser

1. arbete på lösa saker, dock ej behandling av levande djur,
2. arbete på fast egendom, på byggnader eller andra anläggningar på mark eller i vatten eller på andra fasta saker,
3. förvaring av lösa saker, dock ej förvaring av levande djur.